

ЕХО

51

ЧАСОПИС СРЕДЊЕ ШКОЛЕ БРУС

51

ГОДИНА XXII * БРОЈ 51 * БРУС * ЈАНУАР-МАРТ 2023.

ШРАСКОЗОРЈЕ

светлост која траје 60 година . . .

1963 - 2023

РЕЧ УРЕДНИКА

Драги еховци, добро дошли!

Ове године враћамо се са бројем који нам је посебно драг, јер њиме, заједно са вама, обележавамо 60 година постојања наше школе!

На самом почетку, урадићемо један осврт на историју наше школе током свих ових година и видећемо понешто о нашим смеровима речима које су некадашњи и данашњи професори изговорили за нас. Сетићемо се и свих лепих успомена и најбољих награда са многобројних такмичења наших ђака. Упознаћемо се филмском и креативном страном наше школе а и са представом наше драмске секције. Интервју са ђаком генерације нам је дао одличне савете, а уз њих смо се и ближе упознали са Анастасијом. Присећамо се генерације 2022/2023. и читамо интересантне историјске текстове. Након тога имамо, као што смо имали и у сваком броју до сада, одличне препоруке књига, филмова и музике. „Криво је море” је тема на којој је цело одељење III1 заједно радило и које нас враћа на неке лепе летње дане. Кроз оригиналне теме и песме упознајемо креативну и уметничку страну наших ученика, а затим на самом крају видимо доста радова, слика и фотографија наших талентованих ученика. Има још доста текстова које ћете открити наставком читања и надамо се да ћете уживати заједно са нама у овом посебном издању часописа. Дух српства који носимо у нашој школи, као и дух слободе који носимо у себи, бодри нас у тешким данима данашњих епоха. Исцељење од прошлости, ратова и ропства даје нам снагу да стварамо. Нове могућности и враћање моралним вредностима корак су ка исцељењу нације, ка исцељењу живота. Сви који су прошли кроз ову школу, допринели су исцељењу једне културе. Заједно стварамо, исцељујемо уметност и ширимо животописне тренутке, од живота заједно пишемо романе, јер исцељење се налази у речима, написаним срцима.

Еховски поздрав и уживајте!

Главни и одговорни уредник:

Марија Стојић, професор српског језика
и књижевности

Заменик уредника:

Наталија Миљковић III1

Техничка обрада:

Перица Стевановић, професор
рачунарства и информатике

Лектура и коректура:

Марија Стојић, Наталија Миљковић

Аутори текстова (чланови Новинарске
секције, остали ученици и професори):

Андријана Пантелић IV4

Анђела Јовановић III1

Сања Којић IV1

Игор Лазаревић III3

Наталија Миљковић III1

Анастасија Митровић III1

Давид Тодоровић III1

Кристина Вуковић III1

Софија Гашић II1

Смиљана Здравих II1

Немања Којић II1

Невена Радмановац II3

Катарина Станић II3

Николина Рилак I1

Мелита Стевановић I2

Ђурђина Савић I2

Сања Радмановац I2

Миона Павличевић IV2

Љубиша Красић, професор српског
језика и књижевности

Далиборка Бошковић, професор
историје

Младен Тошев, професор рачунарства и
информатике

САДРЖАЈ

1. 60 ГОДИНА НАШЕГ ПОСТОЈАЊА.....	4
2. БАК ГЕНЕРАЦИЈЕ 2021/2022.....	7
3. ИЗБОР У ОБЛИКУ СРЦА	8
4. ИТ ГИМНАЗИЈА.....	10
5. ПРОГРАМЕРСКА РАДИОНИЦА.....	11
6. ПОГЛЕД У РЕТРОВИЗОР	12
7. ЗАВИЧАЈУ, У СРЦУ ТЕ НОСИМ.....	13
8. ВЛАСТ АНАЛФАБЕТА.....	15
9. УСЛИКАЈ НОЋНО НЕБО.....	16
10. ГЛУМОМ ДО ЗНАЊА.....	17
11. ПИТАЈМО ПРВАКЕ.....	17
12. САЈАМ ТУРИЗМА 2023.	18
13. ИНФО ДАН/ПОСЛОВНИ ИЗАЗОВ.....	19
14. СПОРТСКЕ ВЕСТИ.....	20
15. ФОТО-АЛБУМ.....	21
16. ЗАДУЖБИНЕ НЕМАЊИЋА.....	22
17. ЕХО О ЕХУ.....	24
18. РЕКЛИ СУ ЗА ЕХО.....	25
19. ЕХОВА РАЗГЛЕДНИЦА.....	26
20. ГЕНЕРАЦИЈА 2022/2023.	28
21. ДА ЛИ РЕЛИГИЈА ИЗАЗИВА РАТ?	30
22. СУКОБ У ЕВРОПИ	31
23. ДРУГИМА НЕ МОГУ НИШТА, СЕБИ МОГУ СВЕ!	32
24. МАРТ – МЕСЕЦ СРПСКОГ ЈЕЗИКА.....	33
25. ЗАШТО СЕ КАЖЕ?	34
26. „ЛАТИЦЕ И СО“	35
27. КРУПНЕ РЕЧИ	36
28. ЗНАЧАЈ ПОЗНАВАЊА ПРИРОДЕ УМОРА И ЕФИКАСНИЈЕ УЧЕЊЕ.....	39
29. (НЕ)ЧОВЕК.....	40
30. ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ?	41
31. УНИВЕРЗУМИ ПОЈЕДИНАЦА - КЊИГЕ.....	42
32. СЕДМА УМЕТНОСТ.....	43
33. МУЗИЧКА ЛЕСТВИЦА.....	44
34. ЕХО-ПРИЧА	45
35. ЕХОВ УМЕТНИЧКИ КУТАК.....	47

60 ГОДИНА НАШЕГ ПОСТОЈАЊА...

Брус... мали град на обалама Расине и Грашевачке реке, на прилазима Копанику и његовим планинским врховима, који улепшавају његово богато шумско лице.

Брус... град цвећа, зеленила и ваздуха, град ђака и младости, град животне радости и ђачке песме.

Саграђен да буде вазда нов и другачији, саграђен да се воли и да се у њему живи заувек и за један дан и за сва четири годишња доба, за пролеће, за цветне пуполке и латице у априлу и мају, за прегршт ружа и цветних засада испред Културног центра и Библиотеке, у растућем новом центру града.

И док теку реке и док се весели жагор ђачки разлеже градом и двориштима школа, велика и неуништива песма времена испишује своје златне године једног брусског трајања, школског трајања, испишује свој животни летопис.

Једренским мировним споразумом из 1829. године којим је завршен руско-турски рат, у којем учествује и српски народ као вазал турског султана, Србији је призната

пуна унутрашња самоуправа, тј. национална аутономија Срба под управом кнеза Милоша Обреновића и територијално проширење у виду шест нахија, што је и потврђено султановим Хатишерифом из 1833. године.

Негде у то време, кнез Милош издаје наредбу да се „на Брусу“ сагради црква и формира насеље, као војно-погранично упориште за одбрану од Турака. Тако је насеље Брус основано око 1837. године, док је варошицом проглашен 1871. године, а градском општином 1936. године.

За време владавине кнеза Александра Карађорђевића, 1848. године, у Брусу је основана и прва школа, смештена најпре у црквеној згради.

Ту, у „Брусској основној школи“, први су ђаци стицали знања из науке о хришћанству, читања, писања, рачунања и појања. Први

учитељи радили су предано, озбиљно, савесно, истицали се дружељубивошћу.

У пасивној и недовољно развијеној Општини Брус, где је у прошлости било више полицијских станица него школа и више жандара него учитеља, а без иједног наставника и професора, где женска деца нису похађала ни основну школу, није се ни могло замислити нешто више од четири разреда основне школе. Зато је отварање Гимназије у Брусу, 1962. године, представљало револуционарни корак у подизању кадрова целе општине.

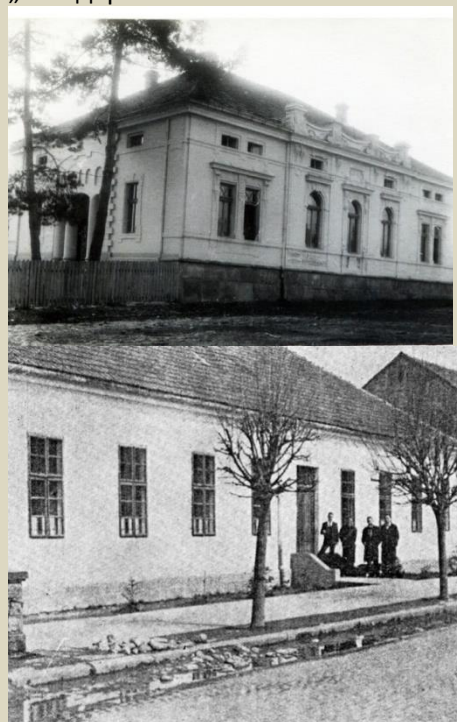
Међутим, то отварање школе није било без тешкоћа, јер у то време и развијеније средине имале су много проблема у подизању школства.

Бруски крај се управо налазио у тешким условима и мало је била прва деценија од ослобођења, 1945. године, да се „окреп“ старе школе, подигну нове четвороразредне школе, а затим и осморазредне. Отивање о наставнике било је актуелно и после 1960. године и није чудо да

се у средњем школству почињало од нуле.

Било је то време отпочете реформе школства, након VII Конгреса Савеза комуниста Југославије, који је својим програмом и резолуцијама подржао основна опредељења у реформи образовања. Општи Закон о школству донет је 1958. године, а већ 1959. године је Просветни савет Југославије донео, заједничке за целу земљу, основе наставног плана и програма за основне школе и одговарајуће за гимназију, као врсту школе.

Школске зграде у Брусу није било ни за основну школу, па се школска зграда морала брзо подизати. За то време, одељење Гимназије радило је прво у згради фамилије Јеличић, затим у старој школи саграђеној још 1870. године, а потом по баракама одмаралишта „Звездара“.

У то време још увек студирају будући професори Гимназије у Брусу, који ће чинити три четвртине њеног првог кадра. Једним општинским аутом трага се за професорима од Београда до Скопља, плаћају се стипендије, обећавају плате и станови, који су

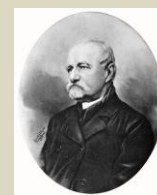
тек планирани за изградњу. Млади наставници Гимназије у Брусу, учитељи и пензионисани професори, прихватају се посла и 1962. године почиње са радом издвојено одељење Гимназије Крушевац у Брусу, а самостална установа постала је 29. марта 1963. године, на велику радост четрдесетак ученика као поноса општинског руководства и родитеља.

Као самостална, Гимназија егзистира све до 1977. године, када се реформом о средњем образовању и васпитању трансформише у Образовни центар.

Након тога, поновном реформом о средњем образовању, 1990. године, формирају се школе за опште образовање и стручне школе, те Брус, одлуком Скупштине Републике Србије добија у мрежи школа самосталну гимназију. Међутим, тај статус губи већ 1993/94. године и постаје одељење крушевачке Гимназије, све до 2003. године – због малог броја ученика који конкуришу у први разред, чиме није испуњен услов да Гимназија има минимум четири одељења у првом разреду.

Влада Републике Србије доноси одлуку о оснивању Гимназије у Брусу 10 априла 2003. године у Београду. Школа је уписана у судски регистар 6. јуна 2003. године код Трговинског суда у Краљеву, под називом Гимназија са п. о. Брус, улица Братиславе Петровић бр. 69. У току школске 2004/2005. године, Гимназија у Брусу је извршила промену статуса и назива школе, руководећи се потребом трансформације средњег образовања у бруску општини у погледу увођења нових подручја рада и образовних профила. Верификација, којом су утврђени прописани услови за обављање делатности у подручју рада Трговина, угоститељство и туризам (за образовне профиле конобар, кувар и посластичар у трогодишњем трајању) и подручје рада Економија, право и

★★★★★★★★★★

Волео сам негда цвеће

И сада ми јоште прија

Ал сад волим нешто веће

Деца су ми најмилија...

★★★★★★★★★★

администрација (образовни профил економски техничар у четворогодишњем трајању), потврђена је решењем Министарства просвете и спорта од 12. 6. 2006. године. Овим решењем Средња школа испуњава прописане услове за обављање образовно-васпитног рада у погледу школског простора, опреме, наставних средстава и потребног броја наставног кадра, стручних сарадника и довољног броја ученика да остварује наставне планове и програме у подручјима рада:

- ❖ Гимназија (општи тип) у четворогодишњем трајању;
- ❖ Економија, право и администрација за образовни профил – економски техничар у четворогодишњем трајању;
- ❖ Трговина, угоститељство и туризам, за образовне профиле – туристички техничар и угоститељски техничар у четворогодишњем трајању и образовне профиле – конобар, кувар и посластичар у трогодишњем трајању.

Поред организације редовне наставе у поменутиим образовним профилима, школа врши преквалификацију и доквалификацију, сходно Закону о средњем образовању и васпитању.

До школске 2005/ 2006. године, образовно-васпитни рад за

образовне профиле конобар и кувар обављао се у оквиру издвојеног одељења Угоститељско-туристичке школе са Домом ученика из Врњачке Бање,

уписана у судски регистар, који се води код Трговинског суда у Краљеву.

У школској 2006/2007. години, школа је добила Решење од 4. 5.

решењем Министарства просвете и спорта од 21. 12. 1999. године.

Влада Републике Србије донела је одлуку о изменама и допунама Одлуке о мрежи школа у Републици Србији, по којој се назив „Гимназија“ замењује називом „Средња школа“ са додатком нових подручја рада. Такође, Министарство просвете и спорта донело је Решење о давању сагласности за промену назива школе, који ће од школске 2005/2006. године гласити „Средња школа“ која је под овим називом

2007. године о давању сагласности за Одлуку о проширеној делатности коју је донео Школски одбор Средње школе у Брусу.

Од школске 2008/2009. године, Средња школа у Брусу образује ученике у образовном профилу туристички техничар, за први разред, у оквиру верификованог подручја рада Трговина, угоститељство и туризам, решењем Министарства просвете, од 25. 5. 2009. године.

Решењем Министарства просвете и науке од 10. 7. 2012.

године, утврђено је да школа испуњава прописане услове за обављање образовно-васпитног рада у образовном профилу угоститељски техничар у четворогодишњем трајању.

Из године у годину, школа је расла и у броју ученика и у броју наставника. Школа има изванредан кадар, који се од самог почетка потврђује у свакодневном раду са децом са којим се школа поноси како тада, тако и данас. У складу с тим, деловање школе је ишло и шире, организовањем културно-уметничких и културно-просветних приредби које су имале великог одјека на територији целе општине, јер су наилазиле на изванредан и топао пријем.

Неки догађаји добијају укус и боју легенде, заборавља се оно што је тешко или што је било лоше, јер је много више доброга створено, а за ових шест деценија Гимназија, односно Средња школа у Брусу, морала је да пређе далеко већи пут, стварајући свој дух колектива, искуство и потврду кроз резултате. Она је морала то да учини убрзано, како би, упркос тешкоћама, нашла свој интегритет и стигла оне који су имали предност од неколико деценија.

Показало се да су гимназије основне ћелије образовног крвотока нације. Њихова историјска улога у образовном систему није само луча која је светлела изнутра, она је отеловљавала свеопшти напредак града у којем зрачи, ширу средину коју образовно интегрише, она је једноставно део мозаика у свеопштем напретку земље.

**Далиборка Бошковић,
професорка историје**

ЋАК ГЕНЕРАЦИЈЕ 2021/2022.

Анастасија Милановић
Ћак генерације
школске 2021/2022.год.

Катарина Станић IIЗ

Ехо: Честитамо ти на заслуженој титули Ћака генерације. Какав је осећај бити Ћак генерације?

Анастасија: Хвала вам пуно. Веома је леп осећај када се четири године рада и труда исплате и веома сам поносна на себе што сам то постигла. У мојој генерацији је било доста успешних Ћака и мислим да би било заслужено да је било ко од нас добио ову титулу.

Ехо: Шта ова „титула“ представља за тебе?

Анастасија: Она ме чини изузетно срећном и поносном на себе. Не сматрам то неком титулом него више као признање за сав уложен труд у средњој школи, али пре тога и у основној. Основна школа је за мене била веома битан темељ за знање и за напредовање у Средњој школи.

Ехо: Да ли је било тешко постати Ћак генерације?

Анастасија: Искрено, није ми био оптималан циљ да постанем Ћак генерације. Више сам се трудила и радила због себе, да

научим нове ствари и да што више сазнам. Могу рећи да јесте било напорно увек имати добре оцене, постизати ваннаставне активности и ићи на такмичења, али то је све допринело добрим стварима. Упознала сам бројне пријатеље преко секција, парламента, такмичења и уз то сам створила и доста лепих успомена.

Ехо: Да ли сматраш да је гимназија била добар избор за тебе?

Анастасија: Мислим да јесте. Била сам мала, у 8. разреду, са 14 година, да бих знала шта ме занима и чиме бих волела да се бавим и да изаберам неку стручну школу. Гимназију бих препоручила свима јер имате времена да схватите шта желите, шта вам иде и чиме желите да се бавите. Код гимназије бих издвојила и стицање опште културе као једну од битнијих ствари.

Ехо: Можеш ли да издвојиш најдраже такмичење на ком си учествовала?

Анастасија: Немам само једно најдраже такмичење. На сваком ми је било лепо, за сваки сам се подједнако трудила и увек су била лепа дружења и леви резултати. Највећи успех сам остварила прошавши на Републичко такмичење у 2. години из физике. Није се одржало због короне али то бих издвојила јер сам ту остварила највећи успех.

Ехо: Да ли ти је и колико гимназија помогла при избору факултета?

Анастасија: Помогла ми је да схватим шта ми иде и шта ми не иде, где бих могла себе да видим сутрадан да радим и где не бих. Такође сам схватила шта ми је занимљиво и шта ме привлачи. Она пружа широк спектар предмета и то

је утицало и допринело при мом избору факултета.

Ехо: Који ти је био најдражи предмет у школи?

Анастасија: Најдражи предмет ми је била математика. Она ми од малих ногу најбоље и иде и увек ми је била највише занимљива. Волим тај осећај кад добро решим задатак или изазов када не знам да га решим.

Ехо: Да ли си имала подршку професора и колико ти је она значила?

Анастасија: Јесам, имала сам велику подршку професора за све што сам хтела да пробам и што сам хтела да урадим. Увек су сви били ту да ми помогну и да ме подрже. Издвојила бих четврту годину, када сви ученици имају проблем шта да упишу и проблем око спремања пријемног испита. Сваки професор је хтео да помогне да што боље прођемо и упишемо жељене факултете.

Ехо: Где видиш себе за неколико година, конкретно након завршетка факултета?

Анастасија: Надам се да ћу радити нешто везано за оно што сада студирам и да ћу уживати у томе.

Ехо: Савет за генерације које долазе?

Анастасија: Да буду вредни, радни и да се добро организују. Уз добру организацију може да се постигне и дружење и добре оцене и спорт и ваннаставне активности. Треба да виде шта их највише занима и да се томе посвете, а и да раде оно што воле.

Наталија Миљковић III₁

ИЗБОР У ОБЛИКУ СРЦА

ЕКОНОМИЈА, ПРАВО И АДМИНИСТРАЦИЈА – ФИНАНСИЈСКО-РАЧУНОВДСТВЕНИ ТЕХНИЧАР

Мој савет ученицима је да упишу првенствено ону школу коју воле. Моја порука је: „Најбитније је да знате шта желите и чиме желите једног дана да се бавите. Уколико волите друштвене предмете или имате смисла за бизнис и предузетништво, онда је економија права ствар за вас.“

Образовни профили који су данас на снази у нашој школи: финансијски администратор и финансијско-рачуновдствени техничар, више су упућени на потребе привреде и тржишта рада него што је било када сам ја ишла у средњу школу. Кроз програме предмета ученици стичу практична знања и вештине да после завршене средње школе могу радити на пословима за које су се школовали. Учењем у бироу за финансијско-рачуновдствену обуку пролазе кроз све послове, од оснивања предузећа, запошљавања, вођење пословних књига, књижења расхода и прихода, па до састављања финансијских извештаја и утврђивања резултата пословања предузећа на крају пословне године, тако да су практично спремни за реални сусрет у будући свет рада.

Оно на шта смо моје колеге и ја веома поносни у нашој школи је наставни кадар који је у овом турбулентном периоду успео да све своје материјалне и људске ресурсе усмери и од наших ученика направи пре свега добре људе и професионалце у свом послу. С обзиром на то да их школујемо за широк спектар послова, од набавке, продаје, маркетинга, рачуноводства, финансија, банкарства, осигурања, инвестиција, ученици поседују способност отварања сопственог бизниса. У оквиру наставних и ваннаставних активности, ученици раде у тимовима решавајући актуелне проблеме и на тај начин се укључују и спознају потребе друштвене заједнице у којој живе. Сарађујући са многим организацијама путем разних платформи пружамо ученицима да се додатно обучавају за разне програме оснаживања у примени информационих технологија и све актуелнијег питања циркуларне економије.

Наши ученици имају велике могућности запослења и у приватном и у јавном сектору. Могућа занимања након завршене средње школе су: финансијски референт, сарадници рачуноводства и књиговодства, порески службеник, референт за акцизе, референт за таксе, финансијски службеник, службеник за обрачун зарада и многа друга занимања. При доношењу одлуке за упис на факултет, мој савет је ићи на сродни факултет, односно, Факултет организационих наука (ФОН) или економски факултет.

Виолета Аздејковић, професорка економске групе предмета

ТРГОВИНА, УГОСТИТЕЉСТВО И ТУРИЗАМ – ТУРИСТИЧКИ ТЕХНИЧАР

На крају школовања, у оквиру овог профила, ученици стичу знања о изради и продаји туристичких услуга, као и обављању рецепцијских послова у хотелу. Настава се, поред класичне наставе у школи, изводи и као настава у блоку, када ученици непосредно раде у објектима који пружају услуге туристима. Имајући у виду близину Туристичког центра Копаоник и повећавање смештајних капацитета у оквиру њега, ученици који заврше овај образовни профил су веома конкурентни на тржишту рада и веома лако проналазе посао у струци, а показатељ за то је што ћете готово у сваком хотелу у Брзећу и на Копаонику наћи макар по једног нашег бившег ученика.

Бојан Јаковљевић, професор економске и туристичке групе предмета

Туризам подразумева авантуру и уживање. Приуштити себи одмор, слободу, видети нешто ново, занимљиво и узбудљиво. Да бисте добили звање дипломирани туристички техничар није потребно да учите напамет. Није потребно да импресионирате никог осим себе. Довољно је да волите да путујете и да умете да слушате. Све што је потребно научићете „успут“. Туристички техничари имају увек оправдање и разлог да путују јер ће само тако увек волети и поштовати себе. Морају бити радознали, искрени и марљиви јер само тако ће свој посао сваког дана радити све боље. А оно што већина туристичких радника види за само недељу дана, добар део људи не види, не осети, и не упозна ни за 10 година. Ово је сигурно довољан број разлога да буду поносни на себе и буду још бољи.

Невена Ристивојевић, професорка француског језика

ТРГОВИНА, УГОСТИТЕЉСТВО И ТУРИЗАМ – КУВАР

Због самог географског положаја нашег места и близине туристичко-планинског центра Копаоник, један је од разлога да се у нашој школи образују ученици у трогодишњем смеру Конобар, кувар. Наши ученици након завршене школе врло лако налазе запослење. Могу такође и наставити школовање у струци. Предност наших смерова је велики број часова практичне наставе где ученици раде са животним намирницама, а такође се сусрећу са стварним радом у угоститељским објектима. Настава се одвија у опремљеним кабинетима, блок настава се одвија у угоститељским објектима у Брусу, Брзећу и Копаонику. Често смо присутни на разним сајмовима и такмичењима, где доносимо и освојене златне медаље. Ученици наших смерова налазе посао у хотелима високе категорије на Копаонику, Брзећу. Јављају ми се ученици са крузера из Словеније, Београда, далеких европских земаља. Многи су и на вишим позицијама у својој струци, што ме као наставника јако радује. Због свега реченог, жеља свих нас који предајемо у овим смеровима је да у будућности имамо што више уписаних ученика.

Весна Којић, професорка куварства

ИЗБОР У ОБЛИКУ СРЦА

ГИМНАЗИЈА – ОПШТИ ТИП

Гимназија брине како о образовним постигнућима ученика, тако и о васпитном аспекту формирања личности, тако да је задатак наше школе да ученике усмери и негује њихово лепо васпитање. Наша школа представља место не само учења и стицања знања, већ и место здравог одрастања и лепог понашања.

Гимназија општег смера омогућава нашим ученицима широк спектар знања из друштвених, природних и филолошких наука. Ученици имају довољно времена за сазревање, како би одлуку о даљем усмеравању донели за период од четири године. Они уче по плану и програму који ће бити основа за полагање Државне матуре и као највећу предност гимназије општег смера бих управо издвојила одложено време за доношење одлуке за коју ће се професију ученик одредити.

У нашој школи је први пут школске 2019/2020. године уписано и одељење за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику. Програм ученицима пружа широко опште образовање са нагласком на математици, физици и информатичким групама предмета, што даје добру основу за студирање природних и техничких факултета. Садржај и начин реализације информатичке групе предмета има за циљ практично оспособљавање ученика за рад.

Наставници општеобразовних предмета у гимназији често примењују пројектну наставу у чијој је основи интердисциплинарни рад. Оваква настава је усмерена на интересовања ученика и има оригиналан приступ реализацији наставних садржаја. Тиме се повећава лична одговорност ученика за учење, као и коришћење савремене технологије и учење изван школе. Овакав начин рада показао се као веома ефикасан јер је усмерен на развијање виших сазнајних способности и социјалних вештина наших ученика.

Маријана Ненадовић, професорка математике

Gaudeamus igitur...

Гимназија...

Данас, када живимо убрзано, под притиском неизвесности и великих изазова, за све оштроумне, радознале и креативне људе, Гимназија је прави изазов. У њој се образују витезови знања, жељни да промене свет, својим радом и умећем, јер за такав подвиг потребно је темељно знање. А таква знања откривају се у гимназијским учионицама, и припремају нас за свет и живот, које, само у сазнању можемо да на прави начин пригрлимо и освајамо.

„Знање је моћ!“ (Ф. БЕЈКОН)

“Будимо моћни, будући гимназијалци!”

Марија Ступар, професорка филозофије

ГИМНАЗИЈА – УЧЕНИЦИ СА ПОСЕБНИМ СПОСОБНОСТИМА ЗА РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКУ

Профил гимназије ученика са посебним способностима за рачунарство и информатику, популарно назван „ИТ Гимназија“ омогућује ученицима да, поред темељног општег образовања, стекну и стручна знања и вештине из све актуелнијих области информационих технологија.

Савремене технологије су постале незаменљив део нашег свакодневног живота. Примена рачунара у свим областима, доводи до огромне потребе за информатичким знањима и вештинама, тако да су она постала дефицитарна и у свету и код нас. Дипломци информатичких технологија не чекају посао, најчешће посао тражи њих.

С обзиром на велику потражњу за dobrим програмерима, администраторима и дизајнерима, не чуди податак да су примања у овој области неколико пута већа од просечних зарада. Избором овог профила гимназије одабраћете сигуран пут ка успешној професионалној каријери.

Препоручујем свим ученицима који имају интересовања у области савремених информационих технологија, да се одреде за овај образовни профил. ИТ Гимназија пружа сва потребна знања и вештине за успешно, будуће, факултетско образовање.

Ако је ваша област интересовања програмирање (C#, HTML, ASP.NET, JavaScript, SQL), Web и графички дизајн, 2Д/3Д анимација, администрирање база података и рачунарских мрежа...

Добро дошли у „ИТ Гимназију“ Средње школе Брусу!

Перица Стевановић, професор рачунарства и информатике

„ИТ Гимназија“

Ове године ће из наше школе изаћи прва генерација матураната, уписаних у специјализовано одељење ученика са посебним способностима за рачунарство и информатику.

Наша школа је међу првим школама у Србији те школске 2019/2020. године препознала значај савремених информационих технологија, уврстила у план уписа и успешно уписала прву генерацију овог образовног профила.

На тај начин Средња школа Брус се промовисала и као савремена образовна институција у рангу са школама из много већих и развијенијих општина у Србији.

Данас наша школа образује одељења популарне „ИТ гимназије“ у сва четири разреда и можемо рећи да су искуства у раду у овом образовном профилу више него одлична.

Нов, савремен план наставе и учења омогућио је да ученици, поред темељног општег образовања, стекну стручна знања и вештине из све актуелнијих области информационих технологија. Уз опште гимназијско образовање изучавање специјализованих информатичких предмета, ученици ће стећи потребна знања, вештине и компетенције које ће им бити од велике важности за њихов даљи развој најчешће на факултетима који школују ИТ стручњаке. Процењује се да Србији у овом тренутку недостаје око 15. 000 ИТ стручњака.

Средња школа Брус је обезбедила све потребне услове за извођење наставног плана и програма овог новог профила (кадровске и материјално-техничке). На почетку ове школске године у сарадњи са Министарством просвете школа је обезбедила нове савремене рачунаре и опрему за два специјализована информатичка кабинета намењених овом профилу. Такође у организацији Министарства просвете, предметни наставници стручних предмета су сваке године похађали одговарајуће семинаре и обуке

којима су ојачали своје дигиталне компетенције и додатно се усавршили за висококвалитетну реализацију наставе и вежби из конкретних области.

Захваљујући свему наведеном, ученици ИТ гимназије постижу одличне резултате у настави и учењу. Радо узимају учешће на такмичењима и свим наставним и ваннаставним активностима школе. Својом посвећености раду и учењу, односом прем обавезама ученици овог профила су постали пример и узор свим осталим одељењима наше школе.

Као будући програмери, администратори база података или веб дизајнери, сигурани смо да ће своја стечена знања и вештине успешно унапредити и усавршити у даљем школовању и раду.

Перица Стевановић, професор

Поводом јубиларних 60 година постојања школе, „Програмерска Радионица“ Средње школе Брус, објавила је свој први пројекат, видео-игру „Бастيون-Козник“.

Ради се о једноставној 2Д игрици на тему разбијања цигли-блокова.

Тим који стоји иза овог пројекта чине ученици ИТ Гимназије **Милош Џодић IV₃**, **Никола Антић IV₃**, **Филип Видојевић IV₃** и **Игор Лазаревић III₃**.

За креирање игре употребљени су следећи алати:

- **Unity game engine,**
- **Microsoft Visual Studio и**
- **Програмски језик C#.**

Ови савремени алати олакшавају и значајно унапређују сам поступак програмирања и дизајнирања тако да је захваљујући њима ова игрица објављена за неколико различитих платформи.

Игрицу можете преузети и испробати на следећим линковима:

Windows:

<https://www.mediafire.com/file/h4Ikla05057egtm/SkolaBrusBastion.rar/file>

Android:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.ropebrus.Bastion>

Web:

<https://simmer.io/@ropebrus/bastion>

Програмерска радионица је осмишљена као вид подршке, како талентованим и даровитим ученицима који остварују исходе на напредном нивоу на редовним часовима програмирања, тако и свим другим ученицима којима је програмирање област интересовања.

Програмирање видео-игара подразумева корелацију неколико стручних предмета и области и значајно мотивише ученике да на занимљив начин, додатно унапреде своја знања и вештине из програмирања, објектно оријентисаног програмирања 2Д и 3Д графике.

Захваљујемо се свима који су дали свој допринос у оквиру овог образовног и некомерцијалног пројекта у циљу промоције наше школе и уједно позивамо све ученике (садашње и будуће) да заједно са нама, науче и унапреде, своја знања и вештине из области програмирања, гејм дизајна, 2Д/3Д графике и анимације као и аудио/видео обраде.

Перица Стевановић, професор

ПОГЛЕД У РЕТРОВИЗОР

Љубиша Красић, професор српског језика и књижевности

- **Књижевност**

*Јасна Ракићевић, 13. 1. 2011. година, Републичко такмичење из књижевности (писмени задатак) – прво место

*Маријана Марјановић, школска 2013/2014. година, Републичко такмичење – Књижевна олимпијада – треће место

- **Менторски рад**

*Анђела Миљковић, школска 2018/2019. година, Републичко такмичење –

*27. Поетски конкурс „Десанка Максимовић“ у организацији Ваљевске гимназије и Српске књижевне задруге – треће место

*Миона Чолић, школска 2020/2021. година, Републичко такмичење – 29. Поетски конкурс „Десанка Максимовић“ у

организацији Ваљевске гимназије и Српске књижевне задруге – треће место

*Миона Чолић, школска 2021/2022. година, Републичко такмичење – 30. Поетски конкурс „Десанка Максимовић“ у организацији Ваљевске гимназије – друго место

- **Театар 15. новембар**

Републичко такмичење

*Награде представе „Гвозден Јовановић very cool“ на XVIII Позоришним сусретима ученика гимназија Србије у Крагујевцу 2014. године:

1. Посебна похвала: Награда за сценски покрет – НИНА ЖИВКОВИЋ за улогу Пауна Јовановића

2. Глумачка награда: Награда за главну мушку улогу АЉОША ЂИДИЋ за улогу Гвоздена Јовановића

*Награде представе „Власт аналфабета“ на XXIV Позоришним сусретима ученика гимназија Србије у Крагујевцу 2022. године:

1. Награда за најбољу женску улогу: АЛЕКСАНДРА ЂОКИЋ за улогу начелнице округа

2. Награду за најбољу епизодну мушку улогу: Матеја Савић за улогу Радисава/Будисава

Жаклина Ђорђевић, професор физике

*Јована Милановић, школска 2021/2022. година, Републичко такмичење, физика – треће место

Весна Којић, професор куварства

*Винка Карић, школска 2021/2022. година, Републичко такмичење – Збор угоститељских радника Србије у Врњачкој Бањи – прво место

*Невена Станић, школска 2021/2022. година, Републичко такмичење – Збор угоститељских радника Србије у Врњачкој Бањи – прво место

Влада Кљајић, професор угоститељства

*Александар Ђирић, школска 2021/2022. година, Републичко такмичење – Збор угоститељских радника Србије у Врњачкој Бањи – прво место

*Ранко Обрадовић, школска 2021/2022. година, Републичко такмичење – Збор угоститељских радника Србије у Врњачкој Бањи – прво место

Марија Милосављевић, професор музичке културе

*1. награда на Републичком фестивалу ученичког филма „Завичају, у срцу те носим“

*Награда за најбољу музику за филм – Врмца Фест

Емина Марковић Ђурковић, професор енглеског језика

*Ива Дачковић, школска 2017/2018. година, Међународно такмичење Willkommen на нивоу Републике, енглески језик – треће место

*Ленка Вукајловић, школска 2017/2018. година, међународно такмичење Willkommen на нивоу Републике, енглески језик – друго место

Невена Ристивојевић

*Кнежевић Милош, школска 2018/2019. година, Онлајн такмичење Willkommen на нивоу Републике, француски језик – друго место

Марина Младеновић, професор историје

*Владислав Шћепановић, школска 2015/2016. година, Републичко такмичење, историја – прво место

*Милош Матејић, школска 2012/2013. година, Републичко такмичење, историја – друго место

*Милош Матејић, школска 2011/2012. година, Републичко такмичење, историја – треће место

Наталија Миљковић III₁

„ЗАВИЧАЈУ, У СРЦУ ТЕ НОСИМ“

Филм Средње школе Брус, који су израдили ученици одељења Гимназије за ученике са посебним способностима за информатику и рачунарство I2, под менторством професорке Марије Милосављевић је освојио прво место на Републичком фестивалу ученичког филма

Школа је као награду добила дрон. Други Републички фестивал кратког ученичког филма „ФИЛИЋ–ФИЛМИЋ“, на тему „Завичају, у срцу те носим“, реализован је у циљу промовисања љубави према свом завичају, земљи, народу, обичајима, чиме се утиче на подизање свести деце и ученика о важности неговања обичаја, традиције, као и о значају међусобног разумевања, поштовања и неговања правих моралних вредности.

Филм Средње школе Брус је резултат међупредметних компетенција које су ученици стекли на часовима предмета Музичка култура и Примена рачунара. Наиме, 4 ученице одељења I2 су чланице школског хора, које су на сугестију менторке професорке Марије Милосављевић одлучиле да истраже традиционалну музику нашег краја и да те аутентичне песме поткопаоничког подручја уврсте у репертоар хора и уз помоћ другара из одељења сниме филм који би представио и атрактивне локације али и обичаје. У томе им је

драгоцену помоћ пружила Роса Ковачевић, чланица некадашње певачке етно-групе, пре свега саветима у певању традиционалне песме бруског краја „Ој девојко, често руковеђе“ а затим и веома важним информацијама о обичајима и начину певања.

Ученици су под менторством професорке Марије Милосављевић, и техничким сугестијама професора Младена Тошева, камером и дроном снимили чланице хора на средњовековном граду Кознику, водопаду Јеловарник, домаћинству породице Ђурђевић у Великој Грабовници, залазак сунца на Небеским столицама, сусрет са баком Росом у Етнографском музеју

Бруса и њену драгоцену причу, студијски тонски запис песме „Ој девојко, често руковеђе“ у извођењу чланица хора у професионалном студију РТВ Брус и све то вешто монтирали у филм који траје четири минута и педесет осам секунди.

Труд се исплатио, Средња школа Брус је и овог пута наступила као непресушни извор плодне креативности и место на коме ничу таленти у свим сферама образовања и примене знања, вештина и способности. Одељење I2 се захваљује свима који су помогли у реализацији филма: баки Роси Ковачевић, РТВ Брус, породици Ђурђевић у Великој Грабовници – Јасмини Антић и Павлини Николић, породици Костић која нам је уступила дрон за коришћење, као и локалној самоуправи која нам је омогућила одлазак на фестивал минибусом.

Младен Тошев, професор информатике и рачунарства

Театар "15. новембар"
Средња школа у Брусу

Власт аналфабета

Текст: Бранислав Нушић
Адаптација текста: Љубиша Крстић
Режија: Љубиша Крстић
Асистент режисера: Александра Токић
Улоге: Александра Токић, Турбинта Живковић, Стефан Радмановић, Милона Павличевић, Божидар Здравих, Ангела Јовановић, Мића Димитријевић, Матеја Савић, Лука Савић, Мина Здравих, Мила Шљивић
Сценографија и шминка: Андријана Гочманец, Катарина Пуношевац

када сам сазнао, осмех ми није
силазио са лица.

Ехо: Наведи нам највећи разлог
зашто би твоји другови и другарице
требало да се баве глумом. Ако не
професионално, бар аматерски.

Матеја Савић: Мислим да је
гума један од најлакших начина да
искажеш креативност, да упознаш
друге људе и да фокусираш своју
пажњу на ову прелепу уметност,
наравно гума није за сваког, али ја
подстичем све да бар пробају да
гуме.

Ехо: Како се зове лик који си
представљао и можеш ли да нам га
опишеш?

Матеја Савић: Глумио сам улоге
два потрчка Будисава и Радисава,
добрио сам награду за Радисава,
помоћника начелнице Милице, он
је момак са села који је „почашћен“
да ради за начелницу округа која
преноси све своје фрустрације на
њега.

Ехо: Можеш ли нам описати
твоја размишљања и осећања
након што си сазнао за награду?

Матеја Савић: Сазнао сам тако
што је неко из Крагујевца јавио
глумици начелнице, Александри
Токић, да смо добили награде, тај
извор из Крагујевца није био
сигуран, тако да сам могао само да
се надам да сам добио награду, али

Ехо: Реци нам нешто више о
представи коју сада припремате за
Дан школе.

Матеја Савић: Сад спремамо
представу „Поданик“ Ивана М.
Лалића која описује распад
породице Павловић кроз један
занимљив начин. Глумим улогу
изопаченог неуропсихијатра Јована
Станивука који потпомаже паду
Павловића.

Ехо: Прошле школске године си
освојио награду која има везе са
школском представом коју је
припремала Драмска секција.
Можеш ли нам рећи о којој награди
се ради, ком фестивалу и како се
назива представа којом сте се
представљали?

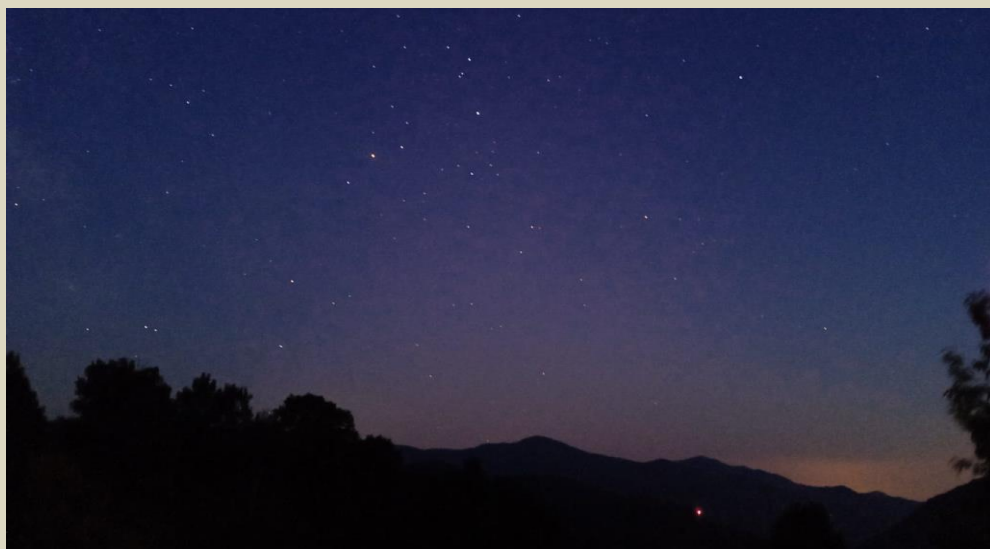
Матеја Савић: Ради се о награди
за најбољу мушку епизодну улогу,
коју сам добио за представу „Власт
аналфабета“ Бранислава Нушића на
24. позоришним сусретима ученика
Гимназија Србије у Крагујевцу.

Наталија Миљковић III₁

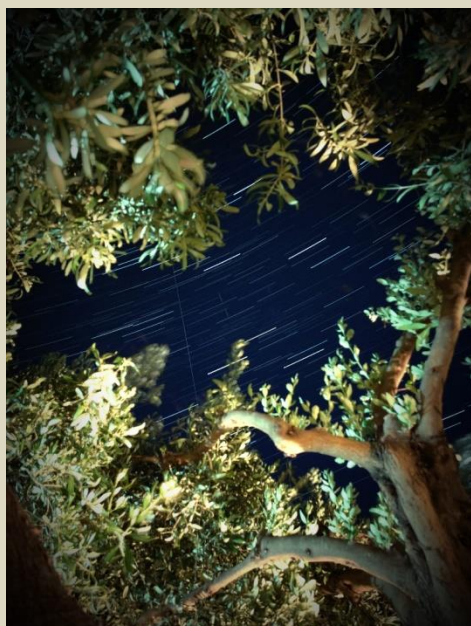
УСЛИКАЈ НОЋНО НЕБО

Такмичење за ученике средњих и основних школа

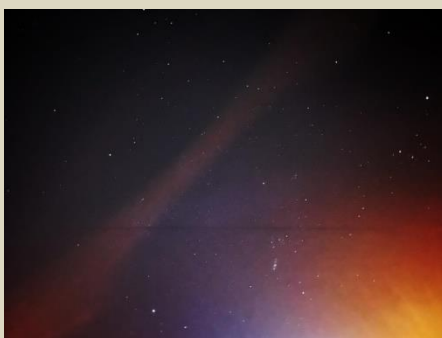
Астрономија је фундаментална наука која је водећа у примени вештачке интелигенције и машинског учења у научним истраживањима која су базирана на врхунској технологији и обради великих података у потрази за одговорима на граници људског сазнања. одржаном у Великој Плани 19. маја

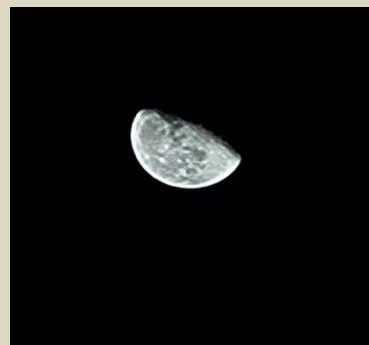
Главни мото такмичења у астрофотографији јесте да свако може да се бави астрономским снимањем неба, без врхунске технологије, уз одговарајуће знање и обуку. Такмичање је било намењено ученицима основних и средњих школа, који су се пријављивали у тимовима од највише пет ученика, уз надзор једног наставника, и послали фотографију снимљену мобилним уређајем.

У склопу такмичења организована је стручна (онлајн) обука пријављених тимова на тему како направити успешну астрофотографију помоћу мобилног уређаја. Можете видети неке слике са такмичења које је заједно са својим тимовима послала професорка Жаклина Ђорђевић.

Фотографије је требало послати најкасније до 28. 2. Објављивање победника најкасније је требало да буде до 15.3. Три најбоља рада (фотографије) ће бити награђене вредним наградама.

ОРГАНИЗАТОРИ

Такмичење из астрофотографије за ученике основних и средњих школа организује НАЕЦ тим Србија (Национални комитет за образовање из астрономије при Међународној астрономској унији).

Мелита Стевановић I₂

ГЛУМОМ ДО ЗНАЊА

Необичан приступ школском предавању видећемо у главном холу школе 27. марта у организацији професорке историје Марине Младеновић и професора српског језика и књижевности Љубише Красића поводом обележавања 60 година постојања Средње школе Брус. 2022. године.

Предавање је замишљено као драма коју ће изводити ученици другог и четвртог разреда гимназија Средње школе Брус. Тематика драмског текста уско је везана за градиво које се обрађује у

поменутиим разредима. У оквиру угледног часа биће приказан несвакидашњи приступ учења о сукобима два највећа покрета отпора Другог светског рата на овим просторима. Сукоби ће бити комично одрађени у виду препуцавања песмама. Најважније улоге ће имати певачи Алекса

Павличевић и Мина Петровић, као и Јован Станић на гитари и Урош Костић са хармоником. У улогама најзначајнијих личности ових покрета биће Божидар Здравих, Иван Тошев, Тихомир Катанчевић, Стефан Радмановић, Филип Шљивић, Лазар Терзић, Мића Димитријевић и други.

Сања Радмановац 12

ПИТАЈМО ПРВАКЕ

ЕХО

Како вам се чини
Средња школа Брус?
Да ли сте задовољни
смером који сте уписали?
Да ли бисте нешто
променили?
Шта вам недостаје из
основне школе?

Елена Вукајловић, ученица Гимназије ИТ смера

Веома је добра школа, професори су одлични, као и ученици који похађају ову школу. Задовољна сам смером који сам уписала, зато што је то била моја жеља која се касније и остварила. Променила бих ентеријер школе и волела бих да има више кабинета, верујем да би било лакше и професорима и ученицима. Из основне школе ми недостаје професор биологије, зато што је све остало на бољем нивоу у средњој школи.

Сара Јеличић, ученица Гимназије, општи смер

Средња школа ми се чини одлично зато што пружа много могућности да развијемо своје хобије. Презадовољна сам. Не постоји ништа што бих променила. Из основне школе ми недостаје

неколико професора и друштво за које сам се годинама везала.

Војин Милосављевић, ученик Гимназије, општи смер

Средња школа ми се чини као озбиљна установа у којој можемо да развијамо наше могућности. Задовољан сам смером који сам уписао, зато што после њега могу да упишем било који факултет. Променио бих начин рада, тако да има више активности у природи. Недостају ми одређени професори и друштво са којим сам био у одељењу.

Давид Тодоровић III₁

На Београдском сајму одржао се 44. Сајам туризма од 23. до 26. фебруара 2023. Године. У истом термину је одржан Међународни сајам туризма и Међународни сајам хотелско-угоститељске опреме Хорека–Опрема, под слоганом „Кад је одмор није тешко“, а на ком је учествовало око 350 излагача из 33 државе, међу којима је и осам нових држава са афричког континента.

На Сајму туризма посетиоце очекује велики број популарних светских дестинација са најразноврснијом туристичком понудом, аутентичним смештајним капацитетима прилагођеним савременим туристима. Ове године Земља партнер је Народна Република Кина. Традиционално, на сајму учествују најзначајније

туристичке агенције, удружења и организације, хотели, туристички центри, транспортне компаније и међународни тур-оператори. Дестинације континуирано присутне на сајму и омиљене код туриста из Србије, али и региона, биће из Турске, Грчке, Црне Горе, Туниса, Бугарске, Словеније, Босне и Херцеговине, Хрватске, Кипра,

Северне Македоније. Такође и са далеких дестинација: Малдиви, Сао Томе и Принципе. Премијерно су се на једном од највећих Сајмова туризма у региону представили Алжир, Бурунди, Камерун, Обала Слоноваче, Габон, Екваторијална Гвинеја и Намибија.

Ученици Средње школе Брус посетили су Међународни сајам туризма 25. 2. 2023. године. Педесет и шест ученика наше школе узело је учешће. Такође, у посети сајму су били и професори Јаковљевић Бојан и Татић Предраг у својству пратилаца.

Наталија Миљковић III₁

ИНФО ДАН

У просторијама наше школе, 20. и 21. септембра, одржана је радионица коју је организовала Агенција за регионални развој Расинског округа.

Приликом ове посете, координатори обуке су наше ученике пре свега научили како се израђује бизнис план и како се пословна идеја реализује. Сертификат ће ученицима бити од користи приликом конкурсања код Националне службе за запошљавање. Овој обуци могли су да присуствују сви образовни профили. Такође, током наведених дводневних активности, потенцијални предузетници су додатно мотивисани за будуће пословне подухвате.

ПОСЛОВНИ ИЗАЗОВ

На Регионалном такмичењу средњошколаца у предузетничким вештинама одржаном 23. 11. 2022. године у Крагујевцу, нашу школу представљале су четири ученице: Дијана Аздејковић, Катарина Станић, Невена Радмановац, Бојана Радуловић и ментор Виолета Аздејковић.

Циљ овог такмичења је да развијањем вештина на иновативан начин ученици унапређују свој предузетнички дух и увећавају могућности за запошљавање. Пословни изазов је једнодневни догађај у коме представници академског и бизнис сектора постављају пред тимове ученика „изазов“ који

представља неки од њихових реалних пословних проблема. Тимови уз помоћ пословних волонтера осмишљавају решење и презентују га пред жиријем. Ове године изазов је био осмислити производ/услугу који ће побољшати безбедност пре свега деце на интернету.

Такмичењу је присуствовало 103 ученика са својим наставницима из 26 школа и 18 градова Централне Србије, од којих је и наш град понео учешће. Такмичио се 21 тим са по 4–5 ученика састављених из различитих школа. Тимове је оцењивао вишечлани жири након сваке презентације, на основу четири критеријума: квалитет бизнис плана; иновативност, креативност идеје; квалитет презентације; тимски дух и сарадња чланова тима. Од ученика се захтевало да презентацију изложе у три минута пред жиријем и у склопу ње јасно опишу пословну идеју односно производ/услугу, као и начин на који је повезана са задатком; објасне које је циљно тржиште и циљна група (чије потребе производ/услуга задовољава?); наведу основне елементе маркетиншког плана за производ/услугу (начин промоције, канали дистрибуције); обрате пажњу на финансијску конструкцију пословне идеје (почетна улагања, цена производа/услуге, трошкови, приход). Ученици наше школе груписани у четири тима су са члановима својих тимова задовољили све критеријуме за израду бизнис идеје и презентовали своје идеје на врло креативан и иновативан начин, излажући своја решења.

Захвални смо нашим ученицама које су крајње професионално и одговорно приступиле свом задатку и успеле да на најбољи могући начин сачувају углед наше школе. Желимо им више успеха у наредном такмичењу!

Невена Радмановац II₃

СПОРТСКЕ ВЕСТИ

„На подручју Општине Брус од 2019. године постоји Спортско-кошаркашко удружење Обруч. Циљ овог удружења јесте брига о деци, промоција здравог начина живота и активног укључивања у спортске активности“, каже тренер Бојан Живанчевић. У овом спортском клубу тренирају четири категорије: кадети, млађи пионири, мини-баскеташа и женски тим. Тренутно у овом клубу тренира више од 70 полазника школе кошарке. СКУ Обруч је окупио и велики број спонзора који су препознали потенцијал младих кошаркаша. Овај тим се тренутно такмичи на нивоу Регионалног кошаркашког савеза Централне Србије, у категорији кадета и млађих пионира. Наши кошаркаши остварили су велики напредак у досадашњим такмичењима и показали своју жељу за напретком у овом спорту. У склопу припрема за такмичења у Лиги, бруски кошаркаши су учествовали на турниру у Врњачкој бањи где су освојили прво место у категорији кадета и четврто у селекцији пионира.

После две године паузе, у организацији Спортског центра и Општине Брус, одржао се традиционални Светосавски турнир у Брусу у хали „Горан Раичевић“ од 18. 1. 2023. до 28. 1. 2023. године. Ове године учествовало је 20 екипа. Победник је екипа „Caffe Oscar“ из Куршумлије.

„Историја се понавља, пре седам година смо баш на овај дан освојили овај турнир и драго нам је због тога. Било је доста квалитетних тимова, нисмо баш очекивали да будемо први тако да је успех велики. Свака част за организацију, овогодишњи Светосавски турнир је био квалитетан и играћемо сигурно још овде“, рекао је фудбалер победничке екипе Иван Здравковић.

Организатори Светосавског турнира су пре свега одлучили да помогну нашим суграђанима и током турнира поставе донаторске кутије. Прикупљено је више од 38 000 динара.

Ђурђина Савић I₂

Поводом школске славе Свети Сава, у Хали спортова у Брусу одржан је Турнир у малом фудбалу за дечаке. Учесници турнира су били ученици из Средње школе Брус, учествовали су прва, друга, трећа и четврта година. Играли су подељени по годинама, из сваког одељења је играло по пар ученика. Прва година је играла против треће, где је трећа година однела убедљиву победу са резултатом 6:1, друга година је играла против четврте, где је четврта година победила са резултатом 2:1. У финалу четврта година је однела победу резултатом 4:2.

Катарина Станић II₃

ФОТО-АЛБУМ

Анастасија Милановић
ћак генерације 2021/22.

Михајло Марковић
ћак генерације 2020/21.

Анђела Здравих
ћак генерације 2019/20.

Селена Делчев
ћак генерације 2018/19.

Ана Дачковић
ћак генерације 2017/18.

Ива Симић
ћак генерације 2016/17.

Милица Вукајловић
ћак генерације 2015/16.

Ђорђе Вучковић
ћак генерације 2014/15.

Сашка Павловић
ћак генерације 2013/14.

Кристина Џодић
ћак генерације 2012/13.

Марија Савић
ћак генерације 2011/12.

Јована Михајловић
ћак генерације 2010/11.

Задужбине Немањића

Културно наслеђе Србије настало у средњем веку, својим је квалитетима прерасло уске националне оквира и тако се сврстало у ред највиших уметничких остварења средњовековне Европе.

Међу културним наслеђем, па самим тим и споменицима културе српског народа, средњовековни манастири заузимају најугледнија места, како по високој вредности старих неимара и сликара, тако и по улози ових објеката у конституисању и очувању српског националног идентитета. Српски манастири су, пре свега, центри верског живота и монашког подвижництва, али истовремено и расадници писмености, уметности и разних облика културног живота, као и гробна почивалишта српских владара, властеле, црквених великодостојника.

Династија Немањић владала је Србијом преко два века и у том раздобљу Србија је прешла пут од мале расцепкане кнежевине до царевине најмоћније на Балкану. Најснажније подстицаје за изградњу споменика културе дао је зачетник најстарије владарске династије – Стефан Немања. Он и његови потомци српству дају основне оквира који вековима трају. Кроз те основе испреплетана

највећег успона српске државе. Наклоност и љубав према градњи манастира карактерише све владаре лозе Немањића. Манастири су постали не само њихове задужбине, већ и знак индивидуалитета и својеврсни расадник културе, просвете и православља. Немања је, осим Хиландара у Светој Гори, основао у Србији пет нових манастира и неколико старих обновио.

Студеница је манастир на истоименој реци, левој притоци Ибра, посвећен Успењу Пресвете Богородице и представља најзначајнију задужбину Стефана Немање. Манастир је изграђен између 1183. и 1195. године, а живописан заслугом Св. Саве, 1208–1209 године. Очуване су три цркве, док су од осталих грађевина манастира остали само темељи или су потпуно ишчезле. Најзначајнија је Немањина црква, изграђена после 1183. године. Од првобитног декора у спољашњој припрати очувано је нешто фресака из 1233–1234 године у јужном параклису, где су значајни портрети првих Немањића и најстарије познато илустровано „Житије Стефана Немање“. Стефан

Немања се у Студеници и замонашио пред одлазак на Свету Гору, а 1207. године његове мошти су пренете из Хиландара у Богородичину цркву и у њој сахрањене. У Богородичиној цркви се налазе и мошти његове супруге Ане (монахиње Анастасије). Краљ Милутин је 1314. године подигао у Студеници своју задужбину, тзв. Краљеву цркву, по свећену Св. Јоакиму и Ани.

Хиландар је манастир на Атосу, у Грчкој, посвећен је Богородици Одигитрији. У другој половини XII века Хиландар је запустео, као и већина светогорских манастира. Светогорски монаси Симеон и Сава, желели су да на Светој Гори и Срби имају свој самостални манастир, па су замолили карејског прота и Светогорски сабор да им се уступи

Манастир Хиландар

манастир Хиландар. Цар Алексије III Анђео је изашао у сусрет овом захтеву и хрисовуљом издатом јуна 1198. године, Хиландар са осталим запустелим манастирима у Милејима даје у власништво Симеону и Сави, као потпуно самосталан манастир „да буде Србима поклон вечни“. Исте године, Стефан Немања издаје златопечатну повељу Хиландару, којом га устројава као српски манастир и ктиторско наслеђе Немањића. За хиландарске калуђере, Сава је саставио типик – „Хиландарски типик“, по коме су монаси живели у општежићу, са игуманом на челу. Сава је поред Хиландара сазидао

Манастир Студеница

је и сумирана сва историја Срба и њихов менталитет у периоду

најстарије познато илустровано „Житије Стефана Немање“. Стефан

„странопријемницу“ за страну браћу и немоћнике, а у самом манастиру одредио је и једну келију за болесне и изнемогле монахе. То је уједно и прва здравствена установа код Срба. Хиландар је саграђен као свесрпска задужбина. Осим Симеона и Саве, као и Стефана Првовенчаног, највећи ктитор манастира је био краљ Милутин, који је око 1293. године подигао Хиландарску Саборну цркву. Од тих времена, манастир је стециште српских монаха на Светој Гори, један од важних центара српске књижевности у средњем веку, манастир нарочитог значаја за историју српске цркве, архив извора за историју Срба и ризница огромног уметничког блага.

Наследник Стефана Немање, велики жупан, а затим и краљ Стефан Првовенчани, заједно са братом Савом, дефинитивно је утврдио православље у Србији. Стефан

Првовенчани је подигао **Манастир Жичу**. Грађење је лично надгледао Св. Сава, који је повео из Византије многе зидаре и каменоресце. Када је основана архиепископија, смештена је њена столица при Жичи, која је тиме постала средиште црквеног живота Србије. Манастир је са свим потребним објектима био завршен око 1230. године.

Манастир Пећка Патријаршија налази се на левој обали реке Пећке Бистрице, надомак истоименог града Пећи. Манастирски комплекс чине четири цркве и две припате. Када је 1219. године добијена самостална Српска архиепископија, Св. Сава је основао у Србији седам нових архиепископија. Први пут се помињу четири нова манастира: Свети Арханђел на Превлаци, Хвостанска Студеница, Ђурђеви Ступови у Будимљу, Ариље и Стонска Богородица. Пећ је била главни метох архиепископије. Стога

Пећка Патријаршија

је овде врло рано основана једна црква, при којој су се често бавили архиепископи. Колико се зна, најпре је овде архиепископ Арсен Први (1233–1262) основао цркву Св. Апостола где је и сахрањен. Касније се оснивање овог манастира приписује Светом Сави. После Првог светског рата, у Манастиру Пећка Патријаршија, устоличен је 1924. године Ди-митрије – први патријарх обно-вљене Српске патријаршије. Од тада се сви српски патријарси устолича-вају у овом манастиру. Од свог настанка, Патријаршија је окупљала учене теологе, књижевнике, уметнике, те представља не само средиште српске цркве, већ и место где се чува значајна уметничка заоставштина.

Пећка Патријаршија је 13. јула 2006. године, уписана на листу светске културне баштине.

Краљ Стефан Владислав је на речици Милешеви, у близини Пријепоља, подигао **манастир Милешеву** (Вазнесење), 1219. године. У овај манастир су пренесене и сахрањене, 06. маја, 1237. године, из Трнова у Бугарској, мошти Св. Саве – најдрагоценија реликвија средњовековне српске цркве, због чега се Милешева назива и Манастир Св. Саве. Манастир је доживео највећу трагедију, 1594. године, када су Турци из њега однели мошти Св. Саве и спалили их на Врачару.

Краља Стефана Уроша II Милутина представљају стари извори као најревноснијег и најиздашнијег приложника манастира. Милутин је умео да увиди велики значај цркве у тадашњем свету и да њен утицај још више оснажи величанственим грађевинама и задужбинама. Издашност Милутина није се ограничавала само на манастире и цркве по Србији, већ се протезала и на многобројне манастире по Византији, Македонији, Солуну и Цариграду, Палестини и Синају.

Иако није основао ниједан манастир, краљ Милутин је из основа обновио многе манастире, међу којима и Манастир Грачаницу (Благовештење), резиденцију липљанских епископа, на истоименој речици, јужно од Приштине.

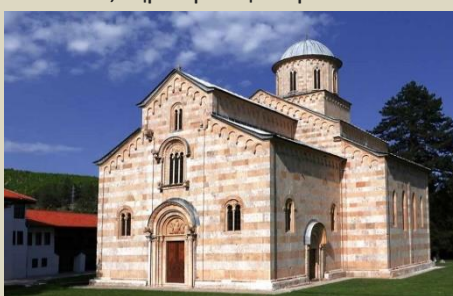
Манастир Високи Дечани је подигао краљ Стефан Урош III

Манастир Милешева

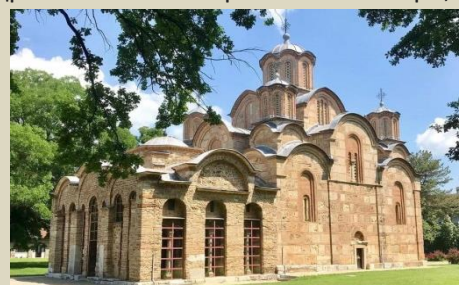
Дечански, поред реке Пећке Бистрице, испод планинског венца Проклетије, а надомак истоименог места. Изградња Цркве Христа Пантократора, трајала је од 1327. до 1335. године. У манастиру се налази полијелеј, чија је вредност непроцењива, јер се на њему први пут у историји спомиње крст са оцилима, који ће касније постати најважнији хералдички симбол у српском грбу.

Од светитеља Саве, па до данашњих дана, бројни манастири су духовна и административна седишта српских архијереја. Вековима су, у манастирској тишини, црнорисци преписивали и

Манастир Високи Дечани

украшавали богослужбене и друге црквене књиге. Српски манастири,

Манастир Грачаница

били су и остали молитвена и духовна станишта, народна зборишта и културна средишта српског верујућег народа. Они су вековима чувари православне вере и светосавске традиције, изузетно важни за формирање и развој српске националне свести.

*Далиборка Бошковић,
професорка историје*

Ехо о Еху

Прошло је чак девет година од када је 2013. године наша друга „Ехо“ књига угледала светлост дана! Тада сте имали прилике да прочитате песме, и приче неких других генерација, и чујете глас мадих људи који су тада похађали нашу школу.

После неколико година марљивог рада, тражења оних талентованих, а довољно храбрих да нам прикажу своје умеће, представљамо вам „Ехо 3“! Потпуно неки нови млади људи, као и професори, одлучили су да уложе свој допринос и оставе траг у историји наше школе, тако што ће се наћи у овој књизи.

Различита размишљања, другачији поглед на свет, неоспоран таленат, и љубав према књижевности је оно што вам гарантујемо да ћете осетити читајући књигу. Ученици Новинарске секције наше Средње школе у Брусу, заједно са професорима, временом су тражили и пронашли оне који су у своја четири зида низали стихове, и оне који су своје ставове износили кроз прозу. Успели су да завире и у свет оних који своје снове остављају на планту и папиру. Када се сви они удруже настаје један савршено несавршен мозаик генерација које ће променити свет. Ми смо захвални, и срећни што смо део те дружине, а надамо се да ћете, као читаоци, то врло брзо постати и ви. Ми се такође овом приликом захваљујемо и свима који су нам помогли да оно што смо замислили, и спроведемо у дело.

Надамо се да ћемо оправдати ваша очекивања, и да ћете уживати читајући.

Ми вам желимо да вам „Ехо“ буде снага, инспирација, и мотивација да не одустајете од својих жеља и снова, и да ваш глас далеко одзвања!

ГЕНЕРАЦИЈЕ КОЈЕ МЕЊАЈУ СВЕТ

Оно што је видна чињеница, читајући ова дела јесте да су сви ученици елоквентни, и талентовани. Читајући песме и приче, истиче се критички став према свету, и окружењу, слобода изношења мишљења и маштовитост. Разликује се једна зрелост, и познанство онога о чему пишу. Кроз поезију су се сви изразили неким занимљивим и необичним стиховима,

дочаравајући оно о чему пишу, доносећи нам нешто ново, што се тиче школске поезије. Лепо је видети да има толико људи који представљају један појам, или једну тему, али на много различитих начина, из много углова. Мислим да ова дела показују колико и ми сами некад нисмо свесни да иако млади, можемо имати огроман таленат, а и да од нас може много тога да се научи. Због тога и јесу са правом одабрани да негде у будућности оставе траг онога што поседују у себи.

Сања Којић IV₁

СВЕ УГРЧЕНО ГУРАМО У СВЕТЛОСТ

Ако се каже да смо ћутали, уназад гледано, пуне три године – рећи ћу, јесмо. Да, јесмо. Али писали смо – певали, приповедали и критиковали! И ето нас! Или, ево нас! Коначно смо скинули маске, мада... има ли уметник маску или колико маски уметник има... Сву креативност ово успорено време протеклих година није успело да успава у нама – нашим ученицима, професорима. И даље док трчимо кроз сате, дане, године не ширимо прсте, не дамо да ишта пролази, већ све што их удари свом снагом грчимо у себе, и тако угрчено гурамо у свет, у светлост, откривајући самоистине којима лечимо себе и оне које љубимо. Јако и без жеље да љубљени будемо. Млади људи, са којима ћете се срести у овој књизи, отишли су од нас одавна, баш због толиког чекања да успорено време брзо прође. Део нас су били 2020. и 2021. године, док су млађи још са нама, пар дана, годину-две... Свака нова поезија доноси ново рађање без обзира у времену у којем је рођена. И то ново рађање не схватајте као казну – видите у њему пртину ка коначној срећи!

Љубиша Красић, професор српског језика и књижевности

Рекли су за Ехо

ЕХО видим као гласило које ће бити драгоценост искуство за неке будуће генерације, а у којој мери зависиће од вас. (Весна Маринковић, директор школе)

Ја нађем компромис са сваком генерацијом и нисам имала тешких ситуација. (Зорица Видојевић, професор француског језика)

Увек гајим велика очекивања и верујем у наше ученике спортисте. Талентовани су, велики успеси им тек предстоје. (Бојан Живанчевић, професор физичког васпитања)

Добро је да професор зна како му ученик „дише“. (Обрад Обрадовић, професор енглеског језика)

Треба знати и то да лош ученик није и лош човек. (Милен Кнежевић, професор историје)

Ученици морају пуно да раде како би реализовали своје циљеве. Једино упорним радом то могу постићи. (Снежана Шовић, професор економске групе предмета)

Са децом је занимљивије, некако и ти у суштини мораш у себи да нађеш дете, ако у томе не успеш, посао професора дефинитивно није створен за тебе. (Марина Младеновић, професор историје)

Знам да ме ученици воле. То је зато што се ја на посебан начин опходим према њима. (Снежана Шљивић, професор текстилне групе предмета)

Главни услов усавршавања сваког уметника је његово стално незадовољство собом, тако и ја увек желим више и сваке године помераам границе. (Горан Арсић, професор музичке културе)

Никада не бих мењао свој посао. Угоститељство је мој живот. (Влада Кљајић, професор угоститељства)

Могла бих да кажем да је мој мото прецизност и тачност. Тако да заиста не подносим неодговорност. (Аница Агатоновић, професор француског језика)

Млади пре свега имају један типични проблем, а то је оно питање ко сам ја? (Снежана Миладиновић, професор социологије)

Волим рад са децом, радује ме када то знање усвајају на прави начин. (Лидија Дачковић, професор економске групе предмета)

Школски час је светиња. (Живка Московљевић, професор физике)

Ако ишта ова земља има, то су њени, српски писци. (Марина Илић, професор српског језика и књижевности)

Наш задатак и обавеза је да придеву културан вратимо исконско значење. (Кристина Старица Чолић, професор енглеског језика)

Читајте! Читањем књига спознаћете све оне лепе ствари из којих се живот састоји: љубав, срећу, радост... (Ивица Иванов, стручни сарадник практичне наставе)

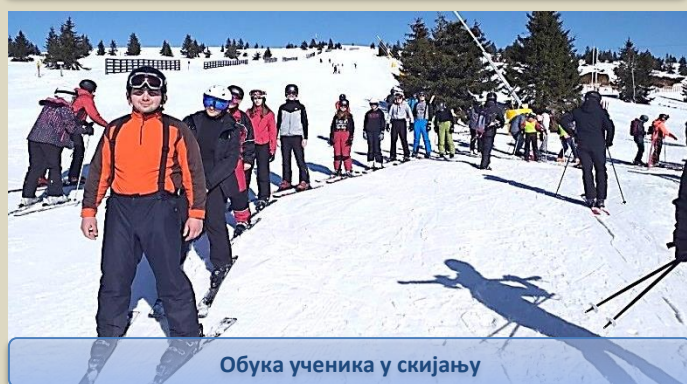
Књиге се не читају узгред и реда ради (јер се тако мора), већ зато што се воле. Нажалост, мало је таквих ученика. (Љубиша Красић, професор српске књижевности и језика)

Наталија Миљковић III₁

ЕХОВА

Колектив школе

Новогодишња декорација
МНРЛО "Пчелица" и Ученички парламент

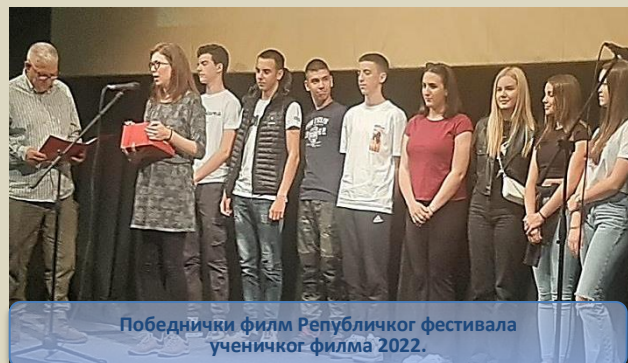
Обука ученика у скијању

Бруски марш у Кривој Реци

Деца из вртића на часу географије

Победнички филм Републичког фестивала
ученичког филма 2022.

Гостовање на РТС-у

Хуманитарни турнир у малом фудбалу

РАЗГЛЕДНИЦА

Театр „15. новембар“ на Лектирићи Ех Ју фесту

Окружно тамичење омладинки у одбојци

Обележавање школске славе „Свети Сава“

Светски дан борбе против Сиде

Такмичење „Пословни изазов“

Школско такмичење у стоном тенису

„Електронска реч у служби алтруизма“

Новинарска секција

Генерација 2022/2023.

Аница Младеновић: Иако су кроз ове четири године њих, као и остале, пратиле различите компликације које могу да наруше сложеност, мислим да је на крају свако успео да нађе свој пут. Мислим да су успели да се колко-толико прилагоде и одељењу и околини, и да искористе време које имају овде максимално што могу. Свакако да су то сада другачије особе него оне са почетка средњошколског образовања, али свакако и мислим да су се сви променили позитивно, са свесношћу и спремношћу за будућност. Овде се до сада од њих седамнаесторо свако трудио колико је могао, свако од њих је за оно што воли показао интересовање и труд, можда некад и отпор према ономе што им није баш блиско, али је све то део школовања. Засигурно да је свако од њих покупио одређену количину знања, онолико колико су они хтели, и да је свако од њих изградио бар мало своју личност за ове четири године, што је доказ сазревања. Неизбежно је то да су то ипак ученици, иако скоро одрасли људи, па никад не мањка и различитих оцена и разних догађаја, и лепих и оних мање лепих, што је све нормално.

Љубиша Красић: Одељење IV2 има деветнаест светова, јако повезаних и умножених сваким даном уназад четири године. Ови млади људи знали су се још од вртића и основне школе. Током свог живота и четворогодишњег школовања ојачали су све што им је заједничко било. На тежи начин су се здружили. Време зближавања умањила им је епидемија, далеке клупе и замаскиране речи. Затворено им је право на зађевице, љубави, тужакања и одбране од туђих речи. Забрањено им је радовање и туговање узроковано и оценама и љубавима. Ови млади људи доносе ми и лепе и ружне тренутке, доносе ми њихову слогу и неслогу. Доносе ми лепоту њихових досетки и лепоту борбености за сваки став ватрено изговорен. Доносе ми и ружне корона-тренутке – једноипогодишње, украдене, намерно или ненамерно, и не могу их вратити, нажалост! Мај трчи ка њима и мени. Све брже! Мало времена је остало. Поручујем им: сетите се Грчке, сетите се Станићевог стопирања, сетите се ТиКомировог уласка у наше светове, Емициног мудровања, Алексиног ЗНАТЕ ШТА, РАЗРЕДНИ, ех...сетите се Нађе и Лазара, наше Крис и ОБАВЕЗНОГ Татићевог. Ту је и Божа са својим мотором, велики Филип, Слобин земљак, велика добричина. Лаза и МАКСБЕТ, човек са највише снаге да поднесе, без љутње, наше шале. Сетите се и Чакијевих ОДРОНА и филозофирања одавде до маја, јуна...и даље. Кристина увек у некој озбиљности, али и мудрости. Тикица, стално сањива и насмејана, Валентина надасве речита, кад то хоће и жели. Сетите се Костиних ПРОЗОРА и Шпанца са часа историје. Ту је и Миона и њена убедљивост да је тачно и оно у шта нисам био сигуран, али и Анђелија са најкраћим полемикама. И да, Анђела, синоним одговорности и поверења.

Ето, па видите, драги моји, са каквим људима сам ја растао пуне четири године!

Перица Стевановић: IV3 је по много чему посебна, прва генерација специјализованог одељења ученика са посебним способностима за рачунарство и информатику – популарни ИТ гимназијалци. За моје ученике могу рећи да су пре свега добре и изузетне особе, које пред собом имају јасно дефинисане циљеве. Све заједно их повезује велико интересовање према разним областима информационих технологија, рачунарства и информатике. Као будући програмери, администратори база података или веб дизајнери, сигуран сам да ће своја стечена знања и вештине успешно унапредити и усавршити у даљем школовању и раду. Због своје озбиљности, истрајности и посвећености раду и учењу, ученици су сваке школске године добијали похвалу као најбоље одељење у школи. Заједно су неговали другарство и узајамно поштовање, пружали подршку једни другима и учествовали у разним активностима школе. Понosan сам што ми се пружила прилика да као разредни старешина водим овакво одељење талентованих, вредних и одговорних ученика и желим им пуно успеха у животу и даљем школовању.

Милош Грбић: Моје одељење сабира у себи најинтересантније ученике и свако од њих носи још увек дете у себи. Судећи по њиховим размишљањима, остаће тако бар још пар година. Иако су ми прво одељење које изводим на прави пут, увек ћу их памтити као скуп јако занимљивих и паметних личности. Кроз године су се мењали, одрастали и падали под утицаје спољашње средине, али су се увек враћали својим размишљањима и ставовима. Да им није наметнуто да заједно буду у истом одељењу, тешко да би се оваква дружина икад сама од себе састала. Како дани одмичу, долази крај и матура се приближава, све сам сигурнији да ће ми ова одељењска дисхармонија једног дана недостајати.

Јелена Бургић Вукајловић: Ученици одељења III6 су хиперактивни, али у суштини су спремни на договор, да помогну другима, и да те насмеју, али и наљуће. Било је лепо сарађивати са њима током ове три године. Надам се да ће бити добри у свом послу са којим наставе после школовања, али пре свега да ће бити добри људи.

Да ли религија изазива рат?

Ова контроверзна тема је одувек наводила историчаре на истраживања која су за исход давала неке запањујуће статистике. Односно када бисмо се мало окренули ка прошлости и прочешљали историју, видели бисмо да на све чешће питање „Да ли је религија стварно узрок већине ратова?“, можемо дати позитиван одговор. Наиме, религија као један широк појам који представља скуп културних система веровања и погледа на свет који се односи на човека и његов однос према богу, може бити затрована мислима разних људи које на крају могу само проузроковати оно најгоре, а то је рат. Поделе између учесника у ратним сукобима се често заснивају на њиховим различитим идентитетима или свести о различитом идентитету (етничком, расном, религијском...) И религијске поделе су биле узрок или су пратиле многе конфликте: сукоби католичких хришћана и муслимана у Источном Тимору, Јевреја и муслимана на Блиском истоку, протестаната и католика у Северној Ирској, муслимана и хиндуса (Индија и Пакистан) итд. За религију у данашњем свету можемо чути да се спомиње уз реч политика или се упоређује са идеологијом.

Узимајући у обзир сва досадашња историјска сазнања можемо видети да је религија углавном, поред политичких неистомисљеника, представљала једног од главних, ако не и главни, чинилаца у разним сукобима, у већини епоха наше давне прошлости доминирали су баш ти верски ратови (ратови који су вођени из потреба верских асимилација или чак истребљења верника или узимања од таквих, или ослобођења испод туђе власти група становништва своје врсте). Управо ови ратови су од краја 16. века постепено „заменили“ национални, идеолошки ратови из државних разлога. И у сукобима

новијих савремених добара религије често играју значајну улогу, поготово када се ради о сукобима држава или неких група које се разликују по верским и етничким елементима. И баш због тога неки аутори данас сматрају да верски конфликти/сукоби нису превазиђени.

Неко ће се можда запитати из којег разлога спомињем политику – примарни разлог је то што политика у данашњем свету представља, поред економије, главну фигуру на геополитичкој табли света, а религија се односи само на непосредног узрочника или „окидача“ рата као спроводног

средства до одређеног циља. Да бисмо дубље зашли у ову тему, опет се морамо вратити у прошлост како бисмо сагледали ствари са оног гледишта одакле је све кренуло, односно, религија је некада била монотеистичка и политеистичка. Оба ова термина су међу државама велике моћи задавала проблеме због тога што се религија често сматрала вишим законом од државних закона. Јачањем хришћанства и све вишег смањења богумилства (због којих су и настајали одређени сукоби као и погубљења) долазило је до неког баланса моћи који је тада зависио од религијских праваца. Тако полазимо још од јеврејских, крсташких преко муслиманских па све до модерних ратова и похода. За нас је међутим, после свега што сам навео, најважније утврдити да примитивним и политеистичким друштвима (тог доба) више одговара индивидуалистички приступ, јер у тим друштвима религија помаже придобијању тока и одвијања рата, док са друге стране монотеистичким друштвима више одговара оријентација становништва јер се у њима религијом заправо оправдава ратовање. По мом мишљењу, религију не треба на себичан начин „искоришћавати“ као неко средство за спровођење својих планова или приоритета. То је једна света ствар којом себи дајемо наду и смисао живота. Доста је ставова који противрече један другоме и дају могућност да се одабере онај који моћним тумачима тренутно одговара. Сматрам да проблеми често не произилазе из начела, него из тога ко ће начела тумачити и спроводити, тј. ко ће у име начела управљати или владати.

Немања Којућ II,

СУКОБ У ЕВРОПИ

сукоба између украјинских и руских снага. Од руске инвазије, Украјина је била у стању економских и

настави да се погоршава. Тренутна ситуација у Украјини сведочи о последицама које могу настати када су две земље у сукобу једна са другом, и то је лекција коју не треба заборавити.

политичких превирања. Украјинска економија је у великој мери патила од губитка

Руска инвазија на Украјину имала је широк утицај на регион и свет. То је резултирало расељавањем милиона људи, уништавањем

Руска инвазија на Украјину је сукоб који траје од 1954. године, када је тадашњи руски председник Никита Хрушчов поклонио Крим Украјини у знак добре вере између две земље. Ову одлуку многи су видели као погрешан корак, јер се Украјина у то време сматрала делом Совјетског Савеза. Од тада, тензије између две земље су високе, а Русија користи економски и војни притисак да преузме контролу над регионом.

У Украјини је 2014. избила револуција, а новоформирана влада се нагнула према западу, а не према бившем Совјетском Савезу, што доводи до интервенције руске војске у сукобу и припајања Крима у фебруару 2014. То доводи и до почетка рата између Украјине и Русије, при чему је Русија подржавала проруске побуњенике у источном делу земље. Русија је од тада повећала своје војно присуство у региону, што је довело до даљих

Крима и каснијих санкција које су дошле од Русије и Запада. Ово је изазвало велики економски пад, што је довело до укупног смањења квалитета живота многих Украјинаца. Поред тога, политичка ситуација је постала све сложенија, јер је Русија искористила сукоб са Украјином да повећа свој утицај у региону. Ово је изазвало затезање у односима Украјине са Западом, јер су многе санкције које су уведене Русији учињене да би се Украјина казнила. Сукоб између Украјине и Русије је онај који траје од 1954. године и не показује знаке успоравања. Како се две земље даље удаљавају, сукоб би могао да

инфраструктуре и дубоком поделом између Истока и Запада. У смислу окретања Украјине ка Западу, то је изазвало промену геополитичког пејзажа, при чему је Украјина сада чврсто у западној сфери утицаја. Сукоб је такође довео до успона продемократских и слободних тржишних снага у Украјини, као и до повећаног фокуса на људска права и грађанско друштво. Поред тога, рат је оштетио руску војску и укаљао њену репутацију, пореметио економију и дубоко променио геополитичку слику у региону. То је резултирало повећаном сарадњом између Украјине и Запада, при чему је прва добијала војну, политичку и економску помоћ од друге. Ово је омогућило Украјини да ојача своје везе са Европском унијом, у смислу економске и безбедносне сарадње.

Игор Лазаревић III,

ДРУГИМА НЕ МОГУ НИШТА, СЕБИ МОГУ СВЕ!

Став „Другима не могу ништа, себи могу све!“ у почетку можда звучи себично, али након дубљег размишљања може бити моћан и позитиван начин размишљања који треба усвојити.

Важно је препознати да не можемо контролисати или мењати друге. Можемо да им понудимо савете, подршку и смернице, али на крају крајева, људи доносе сопствене изборе и одлуке. И сам Исус је за себе рекао: „Ја сам видело свету: ко иде за мношћем неће ходати по тами, него ће имати видело живота...“ Ова изјава носи дубину и указује да се фокусирамо на оно што можемо да контролишемо, а то смо ми сами. Морамо бити добри за себе, како бисмо били добри и другима. Можемо направити позитивне промене и побољшања у сопственим животима и животима људи око нас. То може укључивати рад на личном развоју, постављање циљева и бригу о нашем физичком и менталном здрављу.

Када сами себи постанемо приоритет, постајемо способнији да помогнемо другима. Водећи рачуна о сопственим потребама, можемо да

будемо најбољи за свет око нас. Као и безбедносна упутства у авиону – морамо да обезбедимо сопствену маску за кисеоник себи пре него што помогнемо другима. Док живимо позитиван и испуњен живот, други могу бити инспирисани да учине исто. Наше сопствене акције могу имати таласасте ефекте, ширећи позитивност и мотивацију на оне око нас. Међутим, важно је бити свестан да фокусирање на себе не значи

потпуно занемаривање потреба и осећања

будемо љубазни и саосећајни према жртвовања сопственог

проналажењу равнотеже и

сипати воду у чашу из

бринући о себи, постајемо

подржавању других.

испуњени, у стању смо да

другима у нашим

имају огроман утицај на

опхођења свих нас.

деца привилегију да их

усмеравају на даљи пут.

препуштене учењу са Тик-тока,

због истих заборављају најважнију

пут! Наша генерација имала је среће да

друштвених мрежа. Као деци нам није било лако да

мишиће и (м)уче да пливамо без истих. Или, зашто нам скидају помоћне точиће бицикла, када смо се на њих навикли. Које уопште они сметају? Ни то што нас упорно терају да понављамо

„Риба риби гризе реп“. Или што нас остављају у вртићу у ком морамо да једемо и оно што нам се не допада и да спавамо у време када нам се игра. А тек зашто нам, болеснима, не дају слаткише већ на сваких пар сати горак сируп или таблете које ни не унемо да прогутamo, а да не говоримо о осећају издаје када треба да нам се извади крв, зуб или да инјекција. Зашто нам родитељ испира рану алкохолом када нас то боли и пече. Колико год да родитељ викао „Не тудa, пашћеш“, ми се љутимо, јер не разумемо, а родитељ зна. Не постављајмо питање „зашто ме мучиш“, већ „помози да разумем чему ме учиш“. Махатма Ганди је био против уобичајеног образовања имајући став да деца најбоље уче од родитеља и друштва. Ганди је тежио истини, ненасиљу, побожности, искрености, дисциплини и оданости. То су особине које поткрепљују став о промени друштва.

„Другима не могу ништа, себи могу све“ схватам као моћан начин размишљања за усвајање, посебно у годинама у којим сам сада, када треба да донесем једну од највећих животних одлука. Своја размишљања можемо да контролишемо и помоћу истих можемо направити позитивне промене у животу и доносити најбоље одлуке. Можемо да се водимо сопственим примером и инспиришемо и друге да живе своје најбоље животе.

других. И даље треба да тежимо да

онима око нас, али без

благостања. Ради се о

препознавању да не можемо

празне флаше. На крају,

бољи у помагању и

Знајући да смо здрави и

подржавамо и бринемо о

животима. Родитељи

размишљања и

Нажалост, немају сва

родитељи бодре и

Будуће генерације су

Инстаграма и Твитера. Родитељи

животну улогу – извести дете на прави

нас родитељи одгајају без телефона и

разумемо зашто нам родитељи скидају

разумемо зашто нам родитељи скидају

МАРТ – МЕСЕЦ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

У оквиру манифестације „Март – месец српског језика”, Друштво за српски језик и књижевност Србије организовало је „Избор за реч која је обележила 2022. годину”.

Друштво за српски језик
и књижевност
Србије

Комисија Друштва за српски језик и књижевност Србије одабрала је реч **исцељење** за реч која је обележила 2022. годину.

Ову реч предложиле су Вања Лазаревић, ученица трећег разреда Филолошке гимназије у Београду и Нађа Милићевић, ученица другог разреда Гимназије у Крушевцу.

Исцељење је глаголска именица настала од префиксираног глагола **исцелити (се)**, који значи „лечењем довести у здраво стање, излечити (се)”. Када се односи на рану, повреду, значи „зарастати, замладити се, залечити”.

У основи овог глагола налази се индоевропски, прасловенски и свесловенски придев **цео**. Именица **исцељење** учестало се користи у савременом српском језику, а електронски корпус показује да се често употребљава са значењем чудесног, натприродног оздрављења и да се односи и на физичко и на духовно излечење.

Преузето са:

<https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/03/20/izvestaj-o-konkursu-drustva-za-srpski-jezik-i-knjizevnost-srbije-na-temu-rec-koja-je-obelezila-2022-godinu/>

На конкурс који је расписало Друштво за српски језик и књижевност Србије на тему „Омиљени стих из народне поезије” у оквиру манифестације „Март – месец српског језика” јавило се 255 учесника, који су дали своје предлоге, уз образложења.

Велики одзив учесника и њихова старосна и образовна разноврсност – од ученика основних школа до студената – сведоче да је Друштво на ваљан начин мотивисало истинске љубитеље књижевности да изнесу и образложе свој вредносни суд, заснован на истинским читалачким афинитетима. Узимајући у обзир учесталост одређених предлога, као и утемељеност образложења, комисија је одлучила да за најомиљеније стихове изабере стихове из песме „Зидање Скадра”:

„Имао сам од злата јабуку, /
Па ми данас паде у Бојану, / Те
је жалим прегорет’ не могу”
(„златни”, „најосећајнији”, „најтајанственији”, „најистанчанији”). За ове стихове су се одлучили следећи учесници: Љубица Станчић, Филолошки факултет у Београду; Стефан Газетић, Уметничка школа, Ниш; Сара Боровић, ОШ „Миливоје Боровић”, Мачкат; Сергеј Петровић, ОШ „Синиша Јанић”, Власотинце; Павле Живић, ОШ „Свети Сава”, Врачар; Ивона Манојловић, Десета гимназија „Михајло Пупин”, Београд; Ивана Зорић, Средња школа, Нова Варош; Вера Картаљевић, ОШ „Вук Караџић”, Врање.

Преузето са:

<https://drustvosj.fil.bg.ac.rs/2023/03/20/izvestaj-o-konkursu-drustva-za-srpski-jezik-i-knjizevnost-srbije-na-temu-omiljeni-stih-iz-narodne-poezije/>

Зашто се каже? ЗВЕЗДАНИ ТРЕНУТАК

Овај израз није забележен ни у једном од наша два највећа речника савременог језика – оном Матице српске и Српске академије наука и уметности. То ипак не значи да он не постоји и да се не употребљава у нашем језику.

Примера употребе тога израза има доста, а неке од њих забележио је Ј. Матеша у Фразеолошком рјечнику. Уз одредницу звјездани тренутак он даје следеће објашњење: „посебно повољни/погодни часови, најбољи тренуци кога/чега“, илуструјући то и овим двама реченицама:

„...велики тренутак у једној умјетности који је нађен и који ће као сви звјездани тренуци наћи свој залаз. – Т1968.

...тутнут у оуглалу реторичку фразу о нашем родољубљу које је поглавито ту досезало звјездане тренутке од илирског препорода до устанка четрдесет и прве... – Т1968.“

Оба ова примера, као што видимо, новијег су датума (1968), као и трећи, ненаведени (који је из 1971). То није ни чудно, јер је израз звјездани тренутак настао скоро, тако рећи у наше време. Код нас се могао појавити тек иза 1952. године. Тада је објављен превод збирке историјских новела Звездани часови човечанства аустријског приповедача Стефана Цвајга (1881–1942), у коме делу је,

како тврде А. С. Ашукин и М. Г. Ашукина, у књизи Крѣлатѣ слова (Крилате речи), први пут употребљен тај израз.

У предговору своје књиге сам Цвајг објашњава израз звјездани тренутак, који се налази у њеном наслову. Он каже: „Сваки епохални корак изискује припреме, сваки реални догађај сазрева поступно... од милиона узалуд протеклих тренутака само је један стварно историјски – звјездани час човечанства... ако откуца звјездани час, он унапред одређује будуће године и столећа.“

Тај јединствени трен „предодређује судбину стотина поколења, усмерава живот појединих људи, читавих народа, чак читавог човечанства“.

Уз ова објашњења Цвајг директно одговара и на питање зашто преломне историјске тренутке назива „звезданим часовима“.

„Зато“ – каже он – „што они, попут вечних звезда, непрестано сијају у ноћи заборава и таворења.“

После свега овога јасно је како је настао израз звјездани тренутак или звјездани час и зашто се употребљава у значењу: „преломни, одлучујући тренутак, „тренутак од епохалног значаја“.

Звездани тренутак, у: Шипка, Милан, Зашто се каже?, Едиција популарна лингвистика, књига 3, Прометеј, Нови Сад, 2013.

Дијалекат/књижевни језик

ћу отиднем/отићи ћу
био сам у продавнице/био сам у продавници
старејши сам/старији сам
јеђи лебац/једи хлеб
несам певала/нисам певала
лена смо шетали/мало смо шетали
просула си воду по мене/просула си воду по мени
јутре ћу пишем/сутра ћу писати

Објављена је збирка „Латице“, и збирка „Латице и со“. Ауторке су бивше ученице Средње школе Брус, Анђела Миљковић и Миона Чолић. Ова два талента су пре самог штампања збирки била награђена за своје радове трећим местом, на 27. и 29. Поетском конкурс Десанка Максимовић, а Миона и другим местом на прошлогодишњем 30. конкурс.

Њих две су дефинитивно две латице у кутији соли, јер „штрче“ од осталих, и својим даром испишују кроз стихове прошлост, садашњост, и будућност онако како је оне виде. Читајући обе збирке, видим да је мотив латице приказан на два начина. Код Анђеле је то веза између земље и онога од чега смо саздани, веза између природе и човека, прошлости, садашњости и будућности. Она пише и о тој хладној страни која је код нас присутна и која је можда и све чешћа у свету у ком живимо („Ми смо рођени у крви и прабини, једва живи, трагајући за утехом, нашим срцима од камена и телима бетона“/„Ми смо рођени у киши и ватри, леду и пепелу, крви и прабини“). Код Мионе латица је топлија емоција, љубав која се непрестано или рађа, или умире, непрестани сукоб доласка и одласка, љубави и мржње, среће и туге, овде се стално преплиће („устајем крај лутке, топлија је од тебе“/„дивео си се како сам обично необична“/„Додиривао ме је, прелазео цвећем кроз кичму, шаптао“/„Дођи воли ме“; „Не желим те више“). Ако погледамо боље, видимо да су иако на

различите начине, њих две као латицу представиле живот. Живот човека онакав какав заиста јесте, уплетен у везу између природе и емоција.

Сама форма и начин писања којим су нам представиле своје дело је јако занимљива. Занимљива и иновативна Анђела са песмама подељеним у три целине, или Миона са ненасловљеним песмама, доносе нешто свеже, поготово младим читаоцима, који су се најчешће сусретали са класичном формом. Анђела је своје песме сместила у три подврсте: „Башта“, „Писма“, и „Ноћи“, и тиме навела

на размишљање о садржини. Њене песме заиста и јесу пуне мисли и дубоких размишљања у свету у коме живи („Па ако не желиш да се одрекнеш розе, мораћеш свет обојити њом“/„Да ли над вама сија исто Сунце, да ли би приметили ако није?“/„Окружени смо историјом, седиментима имена и одлука изгубљених у времену“).

Са друге стране, Миона нас потпуно неприпремљене уводи у велику емоцију сликовито описану, и веома нежну („Уплићеш јасмин у рибљу кост“/„Знаш ли шта настане кад помешаш твоју браон, и плаву неба? Наш свет.“/„Отишао си тихо, док су зидови вриштали за твојим откуцајима срца“).

Стил писања код обе је књижевноуметнички. Своје радове су обогатиле и метафором („леплива, горка тама“; „све моје је увенуло“), персонификацијом („устајем крај лутке, топлија је од тебе“; „земља дише, земља живи“), а и контраст се такође провлачи (обично—необично; лепо—хладно). Ово дело је употпуњено и неким посебним описима које бих ја

„ЛАТИЦЕ И СО“

издвојила, јер се нисам са њима сусретала често у оваквом формату, и јер доприноси атмосфери („Док је грамофон љуштио плочу, и осликавао ноте“, стр. 29. Латице; „Измрвљена креда, сломљен асфалт“, стр. 27. Латице и со; „Сунце клизи зградама, и увлачи се у пукотине“, стр. 8. Латице; „Али заувек остаје белег“, стр. 31. Латице и со).

Код обе је присутна маштовитост и слобода писања у сваком стиху. Стварно су успеле да нам на папиру „насликају“ своје мисли и размишљања. Сматрам да је за поезију јако важно бити оригиналан а опет разумљив, а њих две су то постигле својим писањем („Пређи прстима по костима мојим. Из којих ниче цвеће, на којима цвркућу птице“, стр. 26. Латице; „Лав се не наговара са ловцем, убија га прождери свет сировог“, стр. 8. Латице и со; „У живој празнини, тајцу међу откуцајима“; „Ушушкана међу плућима и хрскавица“; „Све је тако, тако гласно, без шума латица у венама“, стр. 21. Латице и со; „Желим да ми расту маслаци из ребара“, стр. 13. Латице и со; „Дођи кад слобода претера да поново лежимо у ланцима“, стр. 25. Латице).

Кроз читање видим да обе користе мотив кости, и унутрашњост човековог тела, да би тиме дочарале две стране које има латица, а обе су у нама самима. Кост може да буде и део планете Земље, део који нас везује за оно одакле смо дошли, али може да буде и најтананија емоција која ниче између њих. За крај бих додала да препоручујем збирке свима. Иако младе, заиста су нам представиле своје радове са емоцијом и поруком. Збирке су посебно за наше вршњаке и оне који не читају поезију, можда је ово прави тренутак да се упознају са другачијим начином изражавања, и правим примером лепог писања. Песме заиста буде један нов угао у гледању на све оно што је око нас, и развија још једну критичку слику о томе. То је добро, јер је наша данашњица толико напредовала, и постала комплексна да је потребно да је сагледамо кроз различите призме, а поезија дефинитивно јесте једна од њих.

Сања Којућ IV₁

Крупне речи

1160 ГОДИНА МОРАВСКЕ МИСИЈЕ

Доселивши се на Балканско полуострво, Јужни Словени су били под директним утицајем моћне Византије. Мисионарским радом византијских калуђера, становништво овог поднебља примило је хришћанство, тада још неподељено на римокатоличко и православно.

Доселивши се на Балканско полуострво, Јужни Словени су били под директним утицајем моћне Византије. Мисионарским радом византијских калуђера, становништво овог поднебља примило је хришћанство, тада још неподељено на римокатоличко и православно. Корени писмености код Јужних Словена налазе се у раду Ћирила и Методија, солунске браће која су за циљево своје мисије у Великој Моравској створили ново писмо прилагођено словенским језицима и изговорима, и створили глаголицу. Овим је олакшано првенствено ширење хришћанства будући да је писмо створено да би се на словенске језике превеле црквене књиге. Ширењем вере међу паганским Словенима почело је и њихово описмењивање. У раном средњем веку култура је била окренута цркви и одликовала се не само првим словенским писмом, глаголицом, него и једним књижевним језиком заједничким за све Јужне Словене, старословенским. Ученици које су Ћирило и Методије оставили за собом да наставе рад протерани су из Велике Моравске. Најистакнутији међу њима, Климент и Наум, свој су рад наставили на Балкану, створивши ново писмо, лакше за употребу, ћирилицу. Једни од утицајнијих људи за развој нашег писма јесу Гаврил Стефановић Венцловић, Јован Рајић и Захарије Орфелин. Сви они били су веома продуктивни, углавном су писали на више језика: народном, рускословенском, а касније и на славеносрпском. Јован Рајић писао је на народном језику — његово чувено дело „Бож змаја с орлови“; али и на рускословенском — „Историја разни славенски народов“. Захарије Орфелин познат је по делу „Славјаносербски магазин“ из 1768. године, то је уједно и прво српско дело штампано у Венецији. Они су се залагали да у наш језик додају што више народних елемената. У XVIII веку, књижевни језик Срба постаје руска редакција старословенског, тј. рускословенски односно црквенословенски. Међутим,

како је овај језик био углавном неразумљив народу, доћи ће до његовог стапања са народним језиком тиме стварајући славеносрпски језик којим пишу српски просветитељи, првенствено Доситеј Обрадовић. Ипак, у језику је владао хаос јер су писци произвољно користили и мешали народни језик са другим редакцијама словенских језика, убацивали стране речи и стварали нове речи које су само они могли разумети. До краја XIX века, када се појавио Вук Стефановић Караџић, култура и писменост су били на врло незавидном нивоу. Вук Караџић је био један од ретких који је уопште учио а камоли научио да чита и пише. Цео живот се заузимао за увођење реда у језик и то тако што би језик народа постао књижевни језик, тако рећи, чист српски језик. Касније одлази у Беч где среће особу кључну за његов даљи рад, Јернеја Копитара. Он га уводи у рад на скупљању умотворина и даје му основна знања за нове и огромне подухвате, писање прве српске граматике и речника. Већ 1814. у Бечу је издата „Писменица сербскога језика по говору простог народа написана“. То је прва српска граматика писана по угледу на „Славеносербску граматiku“ Аврама Мразовића из XVIII века. У њој је први пут коришћен Аделунгов принцип „пиши као што говориш, а читај као што је написано“, тачније фонетски правопис и делимично реформисана азбука Саве Мркаља тзв. Мркаљева азбука.

Након свега тога, ево нас данас, где је 60 посто становништва Србије „функционално неписмено“, дакле уме да се потпише и да на мобилном телефону прочита ко их је звао. Писмено лице из властите писмености извлачи поприличну дозу сујете, у недостатку бољег разлога, а уживање у илузији да си бољи од својега ближњег мајка је сваког уживања. Има, међутим, и мало дубљих разлога за уживање у писмености — како својој, тако и туђој. Пре свега, императивна потреба да се нешто забележи — јер речи лете, а писмена остају — пресудно

је допринела развоју људске врсте, уневши ред и самодисциплину у ум, а много бољу координацију у односе мозга, ока и руке. Истраживања америчке војске из периода Другог светског рата показују да од писмених регрута настају много бољи стрелци него од неписмених. Реч је управо о тој координацији ока и руке (мозак ту не игра неку значајнију улогу). Али, много је важнији социјални елемент: откад је први Сумерац штапићем у влажну глинену плочицу уписао своје хијероглифе, па до дана данашњег — писменост се цени. И не само то: међу писменима су се одмах појавиле разлике јер се може бити писмен, веома писмен и полуписмен, са свим могућим нијансама између тога; једино се не може бити најписменији јер је језик (па и онај писани) живи организам који расте и развија се. Бити писмен не значи само поштовати правила граматике и интерпункције. Бити писмен значи бити у стању прво смислити нешто паметно, па то онда и написати тако да други разумеју. Ако притом читаоци и уживају — циљ је постигнут. Наравно да је најбоље бити веома писмен, мада то захтева много рада, размишљања и самодисциплине. Управо плодови тих напора доносе уживање у писмености како ономе који пише, тако и онима који читају. Зашто би иначе људи куповали књиге, а писци добијали Нобелову награду? Упражњавајући ту вештину, писмен човек на путу је да постигне душевни мир и равнотежу у себи. Писмен човек понизно служи вештини писмености, а не обрнуто; он је само алатка у рукама вештине, а не обрнуто. У противном ће уживање нестати, а писменост се изопачити у муку, раздражљивост. Што је човек писменији, цењенији је, мирнији, поштованији и испуњенији. Зато закључимо шта је боље.

Мануела Јовановић, некада члан Новинарске секције и ученица наше школе, сада студенткиња Високе здравствене школе

Крупне речи

ПЕТАР II ПЕТРОВИЋ ЊЕГОШ

Живео је од 1/13. новембра 1813. до 19/31. октобра 1851. године. Осим што је био српски православни владика, црногорски и брдски, у животу је остао упамћен и као изузетан филозоф и песник.

Рођен је у селу Његоши, близу Цетиња, као Радоје Томов Петровић. Образовао се у неколико манастира у Црној Гори, и постао духовни и световни вођа Црне Горе. Када гледамо његову „пословну“ страну, њега као владара једне земље, циљ му је био уједињење црногорских племена и успостављање централизоване државе. Такође је са те стране остао упамћен и по томе што је увео плаћање пореза и нове законе, што је навело на побуну код грађана. Уопштено, његова владавина је била прожета сталним сукобима. Сукобио се и са црногорским племенима који су дизали буне због нових промена и пореза, али и са Османским царством због његове жеље да прошири територије Црне Горе.

Са друге стране, имамо неку сасвим другачију слику о њему, као песник и филозоф остао је упамћен и дан-данас, и његове родољубиве спевове са поштовањем и даље помињемо.

Његова значајна дела су „Луча микроkozма“, „Огледало српско“, „Лажни цар Шћепан мали“. Наравно, његова епска поема „Горски вијенац“ остала је обележена као ремек-дело српске и јужнословенске књижевности. Колико је био родољуб, поред ових дела показује и чињеница да је кроз њих преко 200 пута поменуо речи Срби и Српство. Када погледамо ова свима данас позната дела, а упоредимо са чињеницом из биографије да је Његош имао само основно образовање и да га је подучавао Сима Милутиновић који није завршио редовне школе, можемо видети колико је талента поседовао, али и да је био самоук јер је доста волео да чита, а родољубиве песме је

писао још као мали. Сима Милутиновић, и касније Лукијан Мушицки, били су одговорни за упознавање Његоша са књижевношћу.

Доста је читао и продубљивао знање и зато се за „Горски вијенац“ каже да је узвишено дикцијом и подсећа на грчку трагедију; па ипак, дело је у потпуности самостално и као непосредан производ народног духа и језика. У току тог описмењивања и „раста“ у књижевности, горепоменути Сима Милутиновић је у своју збирку песама убројао и пет Његошевих, тада кратких песама, али као подстицај и доказ о његовом таленту.

Међу песмама у којима преовладава дубок и смео мисаони лиризам нарочито се истичу: „Црногорац к свемогућем Богу“, „Вјерни син ноћи пјева похвалу мислима“ и „Ода Сунцу“. Остале песме певају савремена црногорска јунаштва и испеване су сасвим у духу народне песме. Његош је, у време непрекидних борби с Турцима, много волео народне песме, сакупљао их и сам стварао нове. Поред песама у поменутим збиркама, штампао је касније и два краћа спева у истом духу и размеру: „Кула Ђуришића“ и „Чардак Алексића“. Године 1854, објављена је „Слободијада“, епски спев у десет певања, у коме се славе црногорске победе над Турцима и Французима. Његош је хтео да посвети своју »Слободијаду« престолонаследнику Александру, али то му није било дозвољено, пошто је руска цензура дала неповољан суд о владичином делу.

Почео је скромно, подражавајући народну поезију или учену и објективну савремену лирику, какву је пре њега писао Лукијан Мушицки и његови следбеници, све више се развијајући, поступно, али снажно и сигурно. Читањем и размишљањем, он је улазио у све теже моралне и филозофске проблеме, све дубље и потпуније уобличавао своје уметничко изражавање.

Данас са поштовањем причамо о Његошу, али не само то, већ и певамо о њему. Постоји пуно народних песама у којима је опеан и он и његов живот. Остао је упамћен у нашој књижевности као родољуб и велика историјска личност српског и црногорског народа. Оставио нам је дела каквим можемо да се поносимо и оставио је траг не само о себи, већ и о свима нама, и продубио осећај припадности код свих нас читајући његову велику поезију.

***У добру је лако добар бити, на муци се познају јунаци!**

***Ћуд је женска смијешна работа! Не зна жена ко је какве вјере; стотину ће промијенит вјерах да учини што јој срце жуди.**

***Страх животу каља образ често. Ко на брдо, ак и мало стоји, више види но онај под брдом.**

***Тврд је орах вођка чудновата, не сломи га, ал' зубе поломи.**

***Очи зборе што им вели срце.**

***Самообмана је убитачна и за људе и за народе.**

***Свак је рођен да по једном умре, част и брука живе довијека.**

***Коме закон лежи у топузу, трагови му смрде нечовјештвом.**

***Вук на овцу своје право има ка тиранин на слаба човјека; ал тирјанству стати ногом за врат, довести га к познанију права, то је људска дужност најсветлија!**

***Липо, љепо, лепо и лијепо, било, бјело, бело и бијело листићи су једнога цвијета, у пупољ се један одњихали.**

***Будале су с очима слепе.**

Крупне речи

МОРЕЛА

Јунакиње Поових прича су често биле суште супротности својим љубавницима. Оне би, у Јунговим речима, будиле њихову аниму; женствени, дружељубиви елемент њихове подсвести који они покушавају да сакрију, избегну или потисну све док не ступе у психотичну везу са својом бифуркантном психом. Ове жене су ту да уравнотеже животе својих партнера – гест који они типично одбијају. Оне су ефемерне и недодирљиве, где су њихови љубавници интелектуални и морбидни.

Јунакиње Поових прича су често биле суште супротности својим љубавницима. Оне би, у Јунговим речима, будиле њихову аниму; женствени, дружељубиви елемент њихове подсвести који они покушавају да сакрију, избегну или потисну све док не ступе у психотичну везу са својом бифуркантном психом. Ове жене су ту да уравнотеже животе својих партнера – гест који они типично одбијају. Оне су ефемерне и недодирљиве, где су њихови љубавници интелектуални и морбидни.

Морела је стравичан изузетак. Она успешно избегава да истакне квалитете свог мужа ефектом контраста. Морела истовремено влада над логосом и еросом што ужасава њеног партнера који, некада фасциниран њеним генијем, сад сматра њену интелектуалну супериорност и жељу да буде вољена одбојном.

У приповеци о чудном односу мужа и жене, По мотивима готике и хорора илуструје морбидну слику о идентитету, смрти и духу, и динамичној коегзистенцији логоса и ероса.

Морела је једна интелигентна и начитана жена. Наратор препознаје њену ерудицију, знање и образовање јер она често покушава да га просветли о концептима о којима чита. Њена омиљена област су “они мистички списи који се обично сматрају само као остатак раније немачке књижевности”, те је студирала немачку књижевност и филозофију у Презбургу. Њу интересују дела Фихтеа и Шелинга, који филозофирају о људској нарави, а занимају је и теорије о идентитету, пантеизму и границама духа, а међу њеним омиљеним филозофима је Питагора, који је веровао у препород душе након смрти.

Неименовани наратор почиње причу објашњавајући своју необичну везу са Морелом. Његова душа је “планула огњем који никад дотле није познавала.” Признаје да тај огањ није огањ ероса, него га само интригира њен интелект и жуди за истим. Пише, “Њена душевна снага била је огромна”. Морела је уједно његова жена и његов учитељ, проводећи време читајући му о својим интересима, које он није могао да разуме због чега је почео да гаји страхопоштовање према Морели, а касније и мржњу.

Након њиховог венчања, она га упознаје са њеним проучавањем мистичких списа. Наратор покушава да разуме њихова тајанствена значења, али без успеха. Сатима дневно, он слуша Морелу, уживајући у музикалности њеног тона.

Једног дана, мелодија њеног гласа је постала ужасна и тамна сенка је пала на душу наратора, што се може интерпретирати као кулминација његове љубоморе. “И тако, срећа би напречац уступила место ужасу, највећа лепота би се претворила у највећу гнусобу, као што је Хином постала Гехена.”

Што се Мореле тиче, “Па ипак, она је била жена,” каже наратор. Другим речима, упркос својим интелектуалним преокупацијама, она и даље жуди за пажњом свог мужа. Наратор описује како га, иако закована за кревет, подучава о својим теоријама, читајући књиге Фихтеа и Шелинга, учивши га да се страви њеног растућег интелекта. Морела, свесна његовог незадовољства – свесна да му је сада одбојна, почиње да чезне и пати од погоршања свог здравља, што се може познати по њеној бледој пути и израженим чеоним венама. Наратор већ сада почиње да ишчекује њену смрт, али она се држала у животу још пар “тешких месеци” што је кидало његове живце. Њено одбијање смрти га је разбеснело и он

куне време због продуживања њеног живота.

Конечно, Морела умире при порођају уз речи: “Ја умирем. Али у мени је залога оне љубави коју си осећао према мени, према Морели. И кад моја душа оде, дете ће живети.” Наратор од Мореле захтева да му открије одакле долазе те претпоставке, али у том тренутку она узима свој последњи дах родивши девојчицу.

Ћерка одраста брзо и чини се много образованије у односу на просечно дете, али наратор такође уочава да је воли више него што је сматрао могућим. Упркос томе, он је ипак узнемирен колико је она слична Морели. Толико да јој никада не да име и искључиво је ословљава са “чедо моје” и “душо моја”. Најзад, реши да је крсти на њеном десетом рођендану.

Надајући се да ће крштење истерати Морелин демонски дух из детета, наратор одведе ћерку код свештеника да буде крштена и именована. Без икаквог имена на уму, згранут је када га свештеник пита за име и он импулсивно одговори “Морела.” Чувши своје ново име, млада Морела се одазива са “Ево ме!” обрушивши се на тло. Леш.

Сломљеног срца, наратор односи њено тело до породичног гробља где, на његово запрепашћење, “не нађе никаквих трагова од прве у гробници, у коју сам положио другу, Морелу.”

Она је пример Ничеовог натчовека, биће које превазилази очекивања и ограничења човечанства. Уистину, Морела је супериорно биће, надјачавши трајност смрти, оплодивши дете својим духом и, на самом крају, осветивши се свом љубавнику својим васкрснућем утеравши му страх у кости.

Софија Гашић II,

ЗНАЧАЈ ПОЗНАВАЊА ПРИРОДЕ УМОРА И ЕФИКАСНИЈЕ УЧЕЊЕ

Ехо: Какав је ток умора у току наставне недеље?

Професорка Данијела: У току наставне недеље најмања могућност за учење је понедељак, док уторком и средом постоји већа могућност за успешнијим учењем.

Ехо: Шта је одмор?

Професорка Данијела: Одмор је најбоље дефинисати као промену

Ехо: Како и помоћу којих средстава можемо отклонити умор?

Професорка Данијела: Поред црне кафе коју готово сви конзумирају, постоје многе врсте енергетских пића која садрже психоактивне супстанце које делују скоро тренутно на наш организам, дајући осећај будности и одморности. Неке од њих производе допамин, „хормон среће“, па помажу телу да буде активно чак и после стреса и непроспаваних ноћи.

Ехо: Шта је умор?

Професорка Данијела: Када причамо о школском учењу, умор би дакле представљао смањену могућност за даље учење то јест смањење броја информација које можемо да упамтимо, опадање мотивације, нелагодност, жељу да се прекине учење. Када се уморимо у току учења почињемо да се врпољимо, гледамо кроз прозор, безвољни смо, занемарујемо предавања професора...

Ехо: Какав је ток умора у току наставног дана?

Професорка Данијела: У току наставног дана најмању активност ученици имају на првом часу, затим се долази до почетног елана између другог и трећег часа. Најпродуктивнији су ученици на четвртном часу, на петом часу долази до пада концентрације, ученици су тада оптерећени завршетком часа. На крају радног дана, долазимо до завршног елана, самим тим тим су шести и седми час најпродуктивнији.

врсте активности. Одмор може бити активан и пасиван. Ако смо се у току дана уморили физичким радом, најбоље би било да на крају дана прочитамо књигу или погледамо неки филм. Ако на послу ипак користимо умни рад, увече би нам највише пријала дужа шетња или трчање.

Ехо: Колико често треба правити паузу у учењу и колико дуго би требало да траје?

Професорка Данијела: Паузу је најбоље правити након 45 минута учења, најбитније је да су паузе кратке. Уместо 30 минута паузе одједном, погодније је да паузе буду три пута по десет минута, зато што се највише одмарамо на почетку паузе.

Андрејана Пантелић IV₄

(НЕ)ЧОВЕК

Шта значи то бити човек и бити људска особа? У књизи „Не човек“ (eng: „No longer human“), Јапански писац Осаму Дазаи (1909–1948) описао је оригиналним ликом свој живот и начин како је постао не човек. Ова књига описује индивидуалца и његов поглед на свет, поставља питање ко је у ствари „људ“ и приказује тешкоће грађења веза и пријатељстава. Разлика између човека и света је увек била јасна, али никада дефинисана, главни лик кроз искуства разоткрива да реч свет или друштво у ствари представља појединца. Животна лекција о разумевању других, као особа и као обичних људи.

-Зашто радимо неке ствари, али и зашто други раде исто.

-Шта ће рећи свет?

-Шта значи тај свет? Скуп свих људи? Где је реалитет те ствари зване свет?...

-Кад кажеш свет, зар не мислиш на самога себе?

Причом се приказује како на себе, под утицајем других, неко може гледати под лошим светлом и како због лоших људи и догађаја човек почиње да сумња у себе и свој живот.

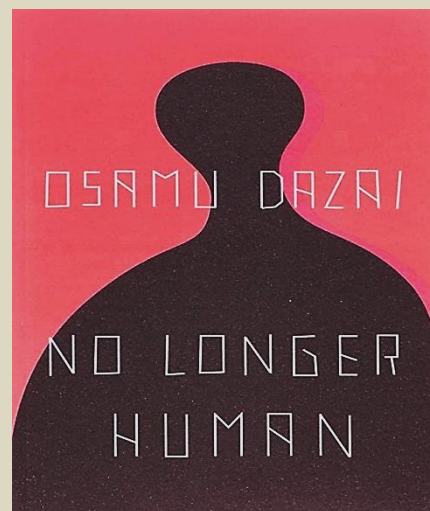
-Слабићи се плаше чак и среће. Боли их и памук. Срећа може и да их повреди.

Ко би помогао човеку који сам себи није могао да нађе излаз. Ко ће се сложити са неким

иако се не разумеју? Нико или макар неко?

-Те смо ноћи скочили са моста заједно. Она је умрла ја сам преживео.

Све у свему, књига доноси одлично искуство и бројне животне лекције, пронаћи себе пренего што је касно. Након читања почнеш да постављаш питања.

-Ко је, зашто, и шта мени учинио и шта ја њима?

-Ко је и шта мени скривио и шта ја њима?

-Зашто људи раде све те ствари и зашто то мене занима?

Једна од ретких књига у којима се човек стварно може пронаћи чак и у лошем светлу.

Смиљана Здравих II₁

Софија Гашић II₁

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ...?

Постоје неке чињенице које су свима нама још увек непознате. Међутим, свим овим уласком у „свет технологије“ постале су нам приступачније. У овом тексту ће бити неколико чињеница за које, претпостављам, нисте знали.

Постоји више облика живота који живе на вашој кожи него што има људи на планети.

Леонардо да Винчи могао је да пише једном руком, а црта другом у исто време.

Последњи човек који је ходао на месецу, Џин Кернан, обећао је својој ћерци да ће написати њене иницијале на Месецу. То је и урадио, а њени иницијали „ТДЦ“ ће вероватно остати на Месецу наредних десетина хиљада година.

Сваке секунде 100 муња удари Земљу.?

Комарци више нападају људе који пију пиво.

Када прислоните шкољку на уво, не чујете океан већ своју крв.

Просечан човек дневно удахне око 550 литара чистог кисеоника.

Популарна марка Nike добила је име по истоименој грчкој богињи снаге, брзине и победе.

Процењује се да је на Земљи до сада живело око 107 милијарди људи.

Швајцарска нема ниједан рудник злата, али зато кроз ову државу физички прођу око 2/3 укупног ископаног злата на свету..

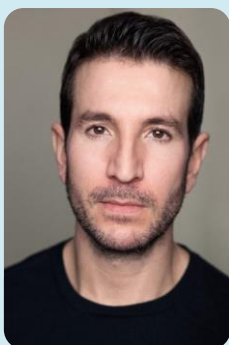
1. "Ишчезла" - Џилијен Флин

Једног врелог поподнева у живописном Чарлстону на југу Сједињених Држава, хладно је једино тело локалног тајкуна у луксузном хотелском апартману. Био је моћан, немилосрдан, грозан. Од свих људи који су желели да га виде мртвог, ко је прешао са речи на дело? Хамонд Крос је чврсто решен да постане нови окружни тужилац, али не по цену да изгуби образ. Када на вашару угледа прелепу жену на препуном подијуму за плес, истог тренутка зна да мора да буде са њом. Након што проведу ноћ заједно, он је лудо заљубљен, а она мистериозно нестаје из његовог живота. Међутим, док ради на највећем случају убиства у каријери, Хамонд открива да је докторка Алекс Лед, прва осумњичена, заправо његова тајанствена жена. По први пут у животу спреман је да прекрши закон како би заштитио жену коју сви оптужују, по цену да на коцку стави и своју будућност. Ипак, да ли је она невинна или га је само искористила као савршен алиби? А ако она није убица, да ли је онда следећа жртва?

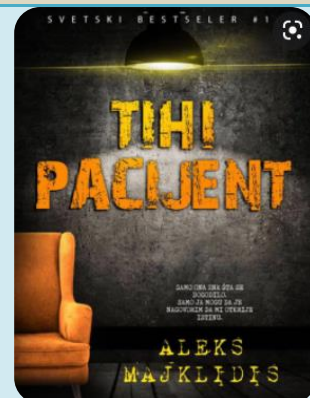

2. "Тихи пацијент" - Алекс Мајклидис

АЛИША Те кобне ноћи стајала је у белој хаљини, након што је испалила пет хитаца. Није рекла ни реч. Није одговарала на питања. Није могла, а није ни хтела да говори. Чак и кад је оптужена за убиство супруга. Ћутала је и кад је ухапшена. Одбијала је да призна или порекне кривицу. Никад није проговорила.

ТЕО Он је амбициозни млади психијатар и има само једну опсесију: да наведе Алишу да поново проговори и открије тајну њене тишине. Уверен је да ће успети тамо где су сви други оманули и да ће извући из ње бар неку реч. Али, ако Алиша ипак проговори, да ли ће он желети да чује истину?

3. "Моја дивна жена" - Саманта Даунинг

Већ код првог поглавља упецаћете се, нећете моћи да оставите књигу. Код педесете стране можда нећете спавати док је не прочитате до краја. А када окренете и последњу страницу, питаћете се само једно питање: Колико добро заиста познајемо људе које највише волимо?

Наша љубавна прича је једноставна. Упознао сам феноменалну, прелепу жену. Заљубили смо се. Добили смо децу. Преселили смо се у предграђе. Поверили смо једно другом наше највеће снове, и наше најмрачније тајне. А онда нам је постало досадно. Изгледамо као нормалан пар. Ми смо ваше комшије, родитељи другара ваше деце, познаници са којима чаврљате у продавници или повремено излазите на вечеру. Сви имамо тајне којима одржавамо брак. Само што је наша да смо се извукли са убиством.

4. "Девојка од папира" - Гијом Мусо

Попут игре светлости, негде између стварности и маште...

Када живот зависи само од једне књиге.

Пре само неколико месеци, Том Бојд је имао све у животу: био је славни писац бестселера, живео у монденском кварту Лос Анђелеса и уживао у срећној вези са светски познатом пијанисткињом. Међутим, након ружног раскида, Том се затворио у свој свет. Због сломљеног срца, понестало му је инспирације, а друштво му праве само пороци.

Једне вечери, сасвим неочекивано, на врата ће му покуцати прелепа непозната жена. Она тврди да је Били, јунакиња из његових романа, која је доспела у стваран свет због штампарске грешке у његовој последњој књизи. Иако њена прича делује потпуно невероватно, Том полако почиње да верује да је то права Били. Она је лепа, она је очајна, она ће умрети ако он престане да пише! Том мора да напише нови роман да би се Били вратила у свет маште, а она ће њему помоћи да поново освоји своју изгубљену љубав. Шта још може да изгуби?

Том и Били ће се заједно отиснути у напету авантуру, где се стварност и машта преплићу у заводљивој и смртоносној игри...

5. "Неко од нас лаже" - Карен М. Макманус

Ова револуционарна књига је невероватан приручник који ће вас научити корак по корак како остварити живот који заслужујете. Откриће корене ваших ограничавајућих уверења и начин како их разумети. Ослободићете себе од ограничавајућих уверења и начин како их разумети. Ослободиће себе од ограничавајућих уверења и коначно почети веровати у себе и своје способности. Постаћете самопоузданији и отворенији за промене. Знаћете како се носити са стресом и ослободити се осећаја да нисте довољно добри. Рећи ћете збогом изговорима, одлагању и лошим навикама. Пронаћи ћете себе у невероватним причама и схватити да можете остварити било шта у животу. Постаћете најбоља верзија себе.

Наталија Миљковић III₁

СЕДМА УМЕТНОСТ

„Murder on the Orient Express“

Убиство у оријент Експресу је амерички мистични трилер из 2017. године у режији Канета Бране заснован на истоименом роману аутора Агате Кристи из 1934. године.

Овај филм је за оне који воле пуно мистерије и размишљања.

Филм почиње путовањем Херкула Поароа возом кроз Европу. Током путовања воз остане заточен на планини, где и почиње сама радња филма.

Наставак овог трилера је „Death on the Nile“ (Смрт на Нилу).

„Age of Adaline“

Преведено код нас „Безвременска Аделајн“ је амерички љубавни и фантастични филм из 2015. године у режији Лија Кригера Тоналда.

Главна рања овог филма је да је жена доживела собраћајну несрећу и престала да стари, скоро осам деценија је имала двадесет девет година. Живела је усамљенички живот док после толико времена није нашла љубав свог живота.

Главна глумица је Блејк Лајвли.

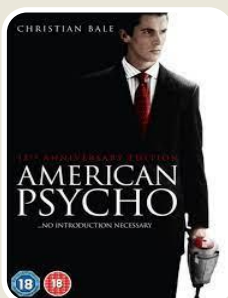

„Cellular“

Селулар или мобилни је амерички трилер из 2004. године који је режирао Дејвид Р. Елис.

Филм држи пажњу и ствара напетост. Главну мушку улогу глуми Крис Еванс.

Радња почиње отмицом жене и њеног детета. Док је била заробљена импровизовала је телефон и контактирала једног младића. Није знала ко је нити како се зове... Остатак ћу оставити да сами откријете.

„American Psycho“

Амерички психо је амерички филм из 2000. године, у режији Мери Харон снимљен по истоименом роману Брета Истона Елиса.

Радња прати богатог и атрактивног бизнисмена Патрика Бејтмана, који од својих колега и пријатеља крије тајни идентитет серијског убице чије су жртве углавном младе жене.

Главну улогу тумачи Кристијан Бејл. Критичари су филм оценили позитивно, а посебно су похвалили глуму Кристијана Бејла, коме је ова улога донела номинације за Награду онлајн удружења филмских критичара и Награду Емпајер.

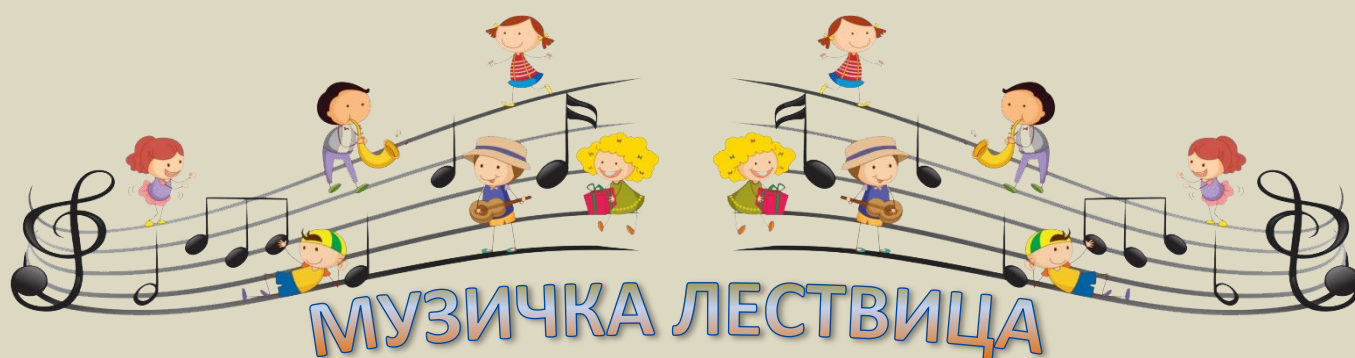
„Shang-Chi and the Legend of Ten Rings“

Шенг-Чи и легенда о десет прстенова је амерички научно-фантастични и комични филм из 2021. године. Филм припада филмовима Marvel Comics-а.

Главну мушку улогу глуми Симу Љи. Ово је одличан избор за љубитеље Marvel филмова.

Јинг Ли, наратор ове приче, нас води хиљадама година уназад, када Шу Венгу налази мистичних „десет прстенова“. Они му гарантују вечни живот и снагу богова. У садашњости његов син Шон (Шенг-Чи) покушава да се супротстави оцу и узме тих десет прстенова како би спасао свет...

Кристина Вуковић III₁

Сведоци смо овог „брзог“ времена. Старији га често називају неким новим, високо развијеним технолошким периодом, који се потпуно разликује од периода када су они били наших година. Ова промена утицала је и на музику. Овом приликом ћемо се осврнути на хитове 90-тих. Ове нумере ће вратити старије генерације у своје младалачко доба, док ће новије осетити дух 90-тих година.

1. „Само желим да знам“ – Dee Monk

Заљубљеност и сва осећања које ово стање носи, биће појачани уз ову песму, док ће се многи присетити лепих успомена и поново их проживети.

2. „Опсесија“ – Beat Street

За све оне који уживају у уметности плеса и музике!

3. „Тек је 12 сати“ – ЕТ

Дело које је обележило ех-уи-dance сцену и које ће дуго бити упамћено.

4. „Бразил“ – Беби Дол

Песма која нас је 1991. године представљала на Евровизији и уз коју се све генерације покрећу.

5. „Blue (Da Ba Dee) “ – Eiffel 65

За љубитеље стране музике и великих журки.

6. „The time of my life“ – Music Factory

И за крај, једна прелепа песма љубавног жанра, која ће свакоме пробудити осећаје нежности и слободе. Ова песма је прослављена у филму Dirty Dancing.

Криво је море

У музеју угледах у једном ћошку слику Оље Ивањи-цки, пејзаж вреле јесени описане јарким црвеним и наранџастим бојама које су ме одмах подсетиле на тај врели септембар. У опису слике пише: "Сунчеви зраци обасјавају брда и пропланке обојене јесењим бојама лишћа". Када сам се очаран вратио кући, на плакар у угледах црно-белу слику жене која кроз прозор гледа у бескрајну даљину мора. Тог тренутка седох за свој сто, узех оловку и почех да пишем причу врелог септембра на обали Тивта пре двадесет и три године.

Мени је сада четрдесет и друга, а то је било на прелепој, модрој обали Јадранског мора у Тивту 2010. године. Прелаз из лета у јесен на улицама тог

дивног града се чинио као нешто неописиво и недостижно. Седео сам у једном кафићу, пијући кафу и гледајући кроз прозор у Порто Монтенегро, наутичко насеље, препуно јахти, крузера и других бродова. У том тренутку ме је прекинула једна женска особа која је са собом унела лепоту коју и Грчки филозофи сматрају недостижном и незамисливом. Села је испред мене и док је наручивала своје пиће прошла руком кроз косу, што ме је натерало да заборавим све што сам до тада видео и да у глави имам само тај покрет њене руке. На телевизору је била кошаркашка утакмица између Србије и Шпаније, меч четвртине финала светског првенства у Истанбулу. Утакмица је била неизвесна до самог краја, нерешено 89-89. Србија има последњи напад а на телевизору се чује коментатор који каже: „ Пет секунди до краја, Теодосић ће покушати да реши из велике даљине за три...“ Лопта је ушла у кош а ми смо сви скочили са столица. Када се утакмица након тога завршила девојка је уморна и запутала се као излазу. Скупио сам храброст и пошао за њом, ухватио је за руку и упитао је како се зове и да ли је у Тивту још који дан. Одговорила ми је да се зове Ана и да остаје још три дана, а ја сам је упитао за број телефона и да се сутра нађемо у истом овом кафићу у четири сата. Она је пристала и тада смо се растали. Сутрадан док сам био на плажи замишљао сам

само њену лепу црну косу и бело чисто лице. Срели смо се у том кафићу, пили кафу и запричали се. Сати су пролазили као да су минути и пао је мрак, одлучили смо да се прошетамо плажом и гледамо звездани свод који се видео тако јасно и бистро. Причали смо тада о томе како нас је обоје док смо били деца запањивало звездано небо и галаксије. Било је касно и обоје смо кренули својим апартманима. Дан пред мој полазак назад у Србију смо се поново срели и ја сам јој рекао да ми се неописиво свидела и да сам био импресиониран њеном лепотом у тренутку када је ушла у тај кафић, а она се насмешила и загрлила ме. Тај осмех ме је пратио кроз живот све до данас када сам се ето поново присетио тих тренутака. Сваки пут када погледам у звезде, размишљам да ли су светлије оне или њен осмех због кога и ја данас сијам.

Поглед у небо крије тајне али никада и наше дивљење њему самом. Мој поглед је тада одао сваку тајну, јер знам да ме је она разумела. Она је са собом носила звездано лето, ватрени став који топи санте леда, који топи моју мушкост. Она је крива за постојање мојих звезда, а за све остало је криво море.

Одељење III₁

Ехов уметнички кутак

Лице

Медаља са две стране. Свако добро крије зло, сваки дан гута ноћ, сваки сан руши јава, сваки живот носи смрт.

Ноћ је, часови позни. Град је миран, али страшно вршити. Хладан ветар пири под прозором твоје собе. У тој соби вас двоје. Два света, али исто биће. Гледате се истим очима ипак различитог погледа. Почине киша. Олуци лупкају у истом ритму, само других боја. Седиш, полако губиш тло под ногама и почињеш да тонеш. Како зарађаш у себе нешто чујеш. чујеш једну реч коју шапућу на хиљаде гласова. Киша престаје а небо се ведри. Долазиш до светла на крају тунела.

Градом струји врућ ветар, а ти си пред својом звездом. Дивиш се својој звезди, док те води сводом небеским. Твој живот мења боју, постајеш онај коме тежиш. Сунце се рађа а звезда бледи. Кроз завесу продиру зраци који носе те назад. Синуо је нови дан а огледало твоје душе почиње да пуца. У једној дугој ноћи која је ипак брзо прошла видео си шта си хтео, дотакао душе део. Нови је дан, али ти си исти, утвара оне душе која седи закључана у хладним одајама твога срца.

Овај живот, овај свет, овај дан ће увек имати два пута, два лица која чине суштину нас самих, вечну борбу у којој очекујемо да лице душе одскочи од дна.

П. Л.

Молим за реч

Тиха ноћ у Бостону, цензура влада градом, нема слободне воље, промовише се безуман рад, сви покушаји револуције су потиштени.

Ја сам Сем Андерсон, уредник градских новина „Бостон тајмс“, мој посао је да из новина избацитим све што даје наду људима, новине морају бити рафиниране информације без мотива битке против режима, наде, љубави и среће. Чак и најмања грешка у мом послу значи да сам противник државе и да морам бити терминирани, људи које знам већ двадесет година нестају без трага, као да никад нису постојали, држава не може да их користи као пример, јер ће људима дати идеју живота ван овог пакла. Зато сваког дана држе састанке грађана у групама од педесетак људи, то јест целог дистрикта, у „Црним собама“, месту где је емитован едукативни снимак с намером да испирају мозгове грађана, са садржајем који говори колико је „добра“ наша држава и њени радници. Говоре да

је смисао живота ових људи да побољшају живот куповином бесмислених ствари, ови састанци су обавезни за све, чак и раднике државе. Док сам седео у црној соби, дошао сам до идеје да сазнам какав је био живот пре овог режима. Када сам изашао на улицу, видео сам људе погнутих глава у тамним бојама, чак су и све радње и бутици били пуни тих мрачних, тмурних боја и једино што се продавало су били капути, панталоне, шешири, кошуље, прслуци, ципеле за мушкарце, а за жене сукње, кошуље и дуге чарапе. Држава је буквално имала униформе. Полиција је била на сваком ћошку, то јест звали су се „Чувари правде“, ради идолизације. Носили су црне дугачке капуте, шешире и црне наочаре, што је био једини детаљ који их је одвајао од пролазника. Отишао сам до локалне библиотеке и покушао сам да нађем било какву идеју шта је било пре овог пребивалишта проклетих. Историја је била избрисана, склоњена са лица

земље. У црној соби сам имао помисао да изађем ван зидина града и да пронађем особу са одговорима на моја питања. Просечна особа нема приступ зидинама, али ја нисам просечна особа, ја радим за државу, ја имам „карту привилегија“. Када сам пришао зидинама, уочио сам да су двадесетак метара високе и око три метара широке и окружене полицијом. Пришао сам терминалу пред колосалном капијом и показао своју карту. Портир је притиснуо дугме и врата су се полако отворила, и предамном је био пропали свет, људи без кућа, хране, и лепе одеће. Одмах су пришли вратима молећи за храну, полиција је одмах отворила ватру и неколико њих су успели да побегну, овакво лишење живота је овде било нормално. После дуге шетње, много подмићивања и посведочења ужасних хорора, знао сам локацију старца који тврди да је посведочио долазак ове тоталитарне владе. На путу сам видео урушене куће,

установе, поље мртвих
распрострањено лобањама,
пропале покушаје револуције...
Када сам стигао, старац који је био у
лошем стању ми је испричао своју
причу, како су чувари правде
уништили и поробили целе градове
и поставили фашистички режим,
како месечно десеткују популацију
људи ван зицина. Обећао сам
старцу да ћу дати све од себе да
заустанем њихову патњу. По
повратку на свој посао, стигла ми је
информација да ће председник
посетити Бостон да би одржао

говор, одмах сам почео остављати
тајне поруке у новинама и састао се
са оним довољно интелигентним да
разумеју поруку. Саставили смо
тим, како бисмо упали на говор
председника, осмислили смо план
како да, без буке, заустанемо говор
и ми проширимо нашу поруку. План
је прошао без грешке, председник
није одржао говор, ја сам изашао на
подијум и рекао „Молим за реч!
Председник неће доћи, ово је
револуција!“ Показао сам какав је
живот ван, мој тим је одбио
полицију колико је могао и ја сам

одведен на терминирање, мислећи
да нисам успео и да сам протраћио
свој живот, не помагавши људима
ван.

Новинари који су се разбежали
су у протесту избацили Семову
причу, дајући наду становницима
Бостона, који су отпочели највећу
револуцију у његовој историји.
Много људи је умрло у револуцији,
али Бостон је био први од много
ослобођених градова током ове
револуције.

Матеја Савић II,

БРОЈ 5 КАО СЛОВО

прва кафа
прва цигарета
рано ујутру
после дуге ноћи

први јул
прво лето
прва љубав
после дуге самоће

љубавна песма
оксиморон
роман у стиховима
кад научиш да читаш

бисер је бео
а твоје око зелено
тада бисер нема боју
а ни значај

ни оно плаво небо
није велико
као твоје
плаво срце

као моја плава љубав

као мој број 5
написан као слово
шифра је наша
љубав је њоме запечаћена

буди мој број
претворићу га у слово
када не будеш знао
да бројиш даље

бићу ти стих
а ти мени песма
бићу ти дан
ти буди моја ноћ

дан има сунце
ноћ носи милион звезда
бићу ти једина
бићеш ми једини

сви нису ти
али ти си сви

све није довољно
јер није твоје

буди ми
зелени бисер
бићу ти
црна лала

весник љубави
пробудиће нас
поред мора
док те чекам
да останеш
заувек

Анђела Јовановић III,

Купе 34

Био сам на путу ка Венецији, кренуо сам ка железничкој станици. Ушао сам у воз и осетио хладан дах на врату.

Пре сам путовао по целој Западној Европи. Путовао сам бродом, аутомобилом и

возом, али нисам до сада добио овакав осећај. Осећао сам се лоше, као да ће се нешто лоше догодити. Брзо сам се окренуо, али никог није било иза мене. Помислио сам да је вероватно промаја. „Креће воз“, викнуо је млади радник железнице. Брзо сам ушао у купе 34 и затворио врата иза себе. У купеу није било никога. Био је прашњав и пун паучине, са старим прозорима на којима је било леда. У возу је било хладно, чули су се гласови људи из других купеа. Како је време пролазило, воз је постајао топлији и светлији, људи су постали гласнији и послуга је донела храну и пића. Када ми је постало топлије и удобније, одлучио сам да преспавам део пута. Пробудио сам се сатима касније када је већ пао мрак. Воз се тресао, била је мртва тишина у возу, хладноћа, и нико није пролазио на путу код купеа. Окренуо сам се на супротну страну од врата и пробао да поново заспим. Одједном, чуо сам шкрипање, задрхтале су ми кости, срце ми је лупало брзо, осећао сам се као да сам надохват смрти. Полако сам се окренуо према вратима и видео тамну фигуру. Није се видело лице, била је прекривена црним одорама и руком која је изгледала кошчана, као да нема мишића на руци, гребала је стакло ноктом оштрим као жилет. Нисам могао да се померим. Рука јој је стала на браву и полако отворила врата, док су се врата полако отвара, моје срце је јаче и јаче куцало. Док одједном сам затворио очи и чуо тишину. Држао сам очи затворене, све док нисам чуо глас „Господине?“, брзо сам отворио очи и лакнуло ми је, видео сам шестогодишњег дечака како отвара врата. Одговорио сам му „Молим?“, правећи се као да се сусрет са утваром није десио. Дечак је рекао „Да ли можете да ми помогнете са овим?“ док је држао стаклену флашицу сока. Одговорио сам му „Могу, дај је овамо“, отворио сам му флашицу, и он се захвалио. Док је излазио, рекао је са гласом који је полако постајао дубљи „Није требало да долазиш у купе 34“. Осетио сам хладан зној како лије са мог чела. На следећој станици сам изашао из воза и остатак пута сам наставио таксијем. Тај пут ми је изгледао као сан. Неколико година после тога сам избегавао возове. После више година сам се враћао у Венецију да посетим брата који је одлучио да проведе остатак свог живота тамо као психолог. Са жељом да пређем свој страх, ушао сам у воз. Тражио сам празно место. Последње место је било у купеу 34. Ушао сам унутра, ухватио свој ланчић на којем је био крст и сео сам. Пут је лепо прошао. На крају пута ме је дечак питао да му помогнем. То је био исти дечак од прошлог пута. Изгледао је исто, ни дан старији. Отерао сам га. Одједном ме је рука заболела, тачно на месту где ме је дечак тако. Отишао сам до брата и годинама касније ми је на руци остао отисак дечакове шаке

Никада више нисам ишао возом, избегавао сам број 34 и никоме нисам рекао о мом састанку са ђаволом.

Лука Свић II₁

3. 4. недеља

„Касним!“ , узвикнула сам чим сам погледала на сат. Три и четврт ујутру је. Воз за Дубровник креће у четири. Брзо сам навукла на себе припремљену одећу, узела документа, кофер и кренула.

СТИЖЕМ И БРЗИНСКИ УЛАЗИМ у воз који умало није кренуо без мене. Чујем кондуктера: „Ваш купе је 34, седиште број 344. Помислих, „Боже, ко сад да иде чак до купеа 34, не знајући да је то заправо био мој судбински купе“.

Смештам се у своје седиште и долазе ми на хиљаде мисли у секунди. Долази ми сан на очи. „Госпођице, госпођице, Ваша торба“ , узвикнуо је човек до мене. Сва узрујана крећем да паничим и молим : „Молим Вас, учините нешто, све ми је нестало, све је било у тој торби.“ „Не брините, смирите се, вратићемо Вам торбу“.

Пролази сат, два... Презнојена и уплашена седим у свом купеу и неприметно испуштам разне крике. „ Зашто ово баш мени да се дешава“; „ Па добро, ко је то могао бити?“; „ Зашто баш моју торбу?“ Милион питања, а још увек нема одговора.

„Ево, изволите Вашу торбу. Овај лопов ју је украо“.

„Ја, ја... само сам хтео мало новца за пљескавицу и чоколаду и то је све“.

„Ућути! Полази!“ , узвикнуо је чувар воза.

„Станите! Како се зовеш, младићу?“ , питала сам.

„Ко, ја?“ , рече лопов.

„Ти, ти, тебе питам“.

„Моје име је... ја сам Милош“.

„Милош? А презиме?“

„Милош Ненадовић.“

„Милош Ненадовић из Загреба, Дом за незбринуту децу?“

„Да, у ствари не. У ствари побегао сам одатле, сада лутам и тражим своје уточиште,“ рече кроз смех.

Отварам своју торбу, узимам слику и погледам у њега. Сузе саме навиру. Он, сав рашчупан, неумивен, подеран, гледа у мене, оним најлепшим очима које је имао само његов покојни отац.

„Милоше, сине мој!“

Ања Арсић II₁

Харолдова станица купе 34, име које се увек скривало у сенкама великих људи. Данас сам први пут крочио у метро Лива и кад год сам гледао око себе зурio сам у зидове који су давали монотоност коју никад нисам осећао. Налазим се у купеу 33, купе до мене је 34 и он

означава елитно место за озбиљне људе. У једном тренутку воз скреће са курса, и тада сам приметио необичну мрљу на прозору купеа до мог. Пошавши до врата зачуо сам језиви врисак. Језа, која ме је тада обузимала је повећавала осећај радозналости. Погледавши прозор приметио сам лешеве свих људи из тог купеа, крв је била свуда а испред лешева стојао је човек у црном оделу и сатаром у рукама. Када се окренуо према мени, видео сам лице психопате. Кренуо сам да трчим ка машиновођи али сам иза себе чуо лупање вратима, отворио сам врата локомотиве и гледао у празну просторију. Моје очи су се затвориле, а после њих је остала само мистерија купеа 34 која још увек није решена.

Немања Којић II₁

СОНДЕР

Како се зове
дечак дуге косе
и дужег лица
који гитару носи
попут света
на раменима?

Зашто девојка
бујне косе
маршира према аутобусу
тако љутито?

Шта садржи
порука
којој се смеши
умирни студент
у библиотеци?

Ко живи у стану
на трећем спрату
чији балкон личи
на комад кишне шуме?

Помирила сам се
са тим
да никада нећу знати,

али док год ходам
овим тлом
бићу задивљена
простом чињеницом
да сви ми
бујно, хаотично, прелепо
постојимо.

Анђела Миљковић

КРВ БРЕСКВЕ

Тече низ руку
из сочне ране
коју си зубима
исцепала,

ствара тамне пеге
на одећи и тлу.

Питам се
чије си лице
замислила
у слатком месу?

Чија ти крв
упорно
остаје на рукама?

На крају крајева,
није ни важно

јер си већ уграбила
нову воћку
и бацила коштурац
преко рамена.
А. М.

ТАМА

Хладно је овде доле.
Међу истим оронулим
душама.
Међу истима.

У мртвом мору мртвих риба.
Хладно је, чак би се и Сунце
заледило.
Заледило да га ни највиши
тон не може скрцати.

Много њих вришти овде.
Бучно је, јако.
Немирно. Ужурбано.

Сви стоје у реду.
Поређани као војници.
Сви чекају свој ред.

Ред да оду у топлије крајеве.
Да оду горе, на онај свет.

Мрачно је.
Разне мрачне мисли пролећу
крај мене.
Мрачне мисли мрачних људи.
Холокауст се понавља.
Уселио се у срца ових људи са
безброј маски.
Маски које сваког дана
пуцају.
Страшно је овде доле.
Избави ме.
Чекам те.

Миона Чолић

НЕМА ТЕ

Месечина је бледа.
Нема те поред, да ме заглиш.
Нема те, распадам се у комадиће.

Комадићи нису ни налик на оне
када мајка крупно сече ананас.
Крупна је моја жеља за твојим
додиром.

Нема те да ми прођеш руком кроз
локне.
Локне које можеш обуздати само ти.
Понашају се као дивље магнолије
када се наљутим.

Када сам љута и оне се љуте.
Отишао си, а да ме ниси ни загрио.

Љутим се.
Превише те волим иако не постојиш.
Тужно, зар не? -А можда и није.

НОЋ

Мени нико никад није био
Тако драг, и тако мио
Као наша звездана ноћ
Због које срце вапи за помоћ

И оне тамне црне кише
Због којих је љубав клише
Као и твоја тамна црна коса
Због које по трњу ходам боса

И пепео из ког сам се са песмом дигла
Постао је последње одредиште до ког
сам стигла
Без свести, али са страхом срећу
грабим, али само махом.

Анђела Јовановић III₁

ЧЕКАЛА СИ МЕ

Чекала си ме свих ових дана,
са поносом ћу то причати годинама.
Како си љубав за мене чувала
од високих препрека
и огромних увала.
Сваки тренутак без твог додира,
без топле речи и унутрашњег мира,
каменом стрепње удара у срце
чинећи од њега једно мало зрнце.

Живот понекад зна бити горак
ал' помислим, то је још један корак
који се мора у животу проћи
уверен у себи да ће срећа доћи.

И сад, кад си ту, у мом загрљају,
желим да се препустим оном осећају
кад љубав лагано коритом жубори
реком живота коју срце створи.

Милица Вукојичић IV₁

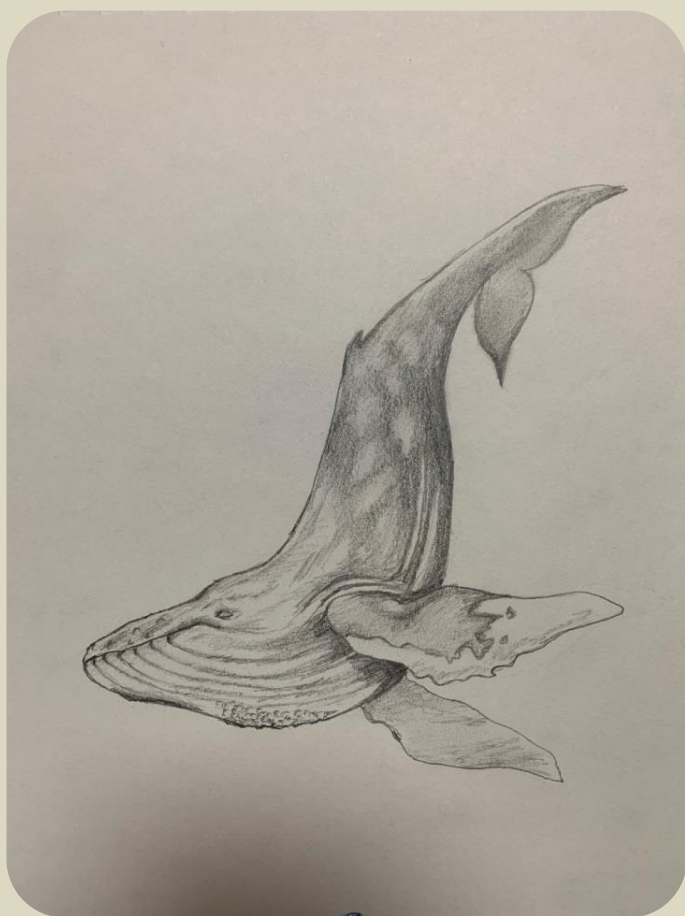

ПОНОЋ

Тешко ли је, мука ли је,
Крити сузе, крити страх?
Трпати себе са другима у рам,
Смејати се њима, а плакати сам?
Да ли је до времена или до промаје?
Тонем све дубље, а нико ме не чује
Ја не знам где сам и не желим помоћ
Само се питам хоће ли више проћи ова
поноћ?

Лена Симић II₂

YOU EITHER DIE THE MORTY OR LIVE
LONG ENOUGH TO SEE YOURSELF BECOME THE RICK

Кристина Вуковић III₁